

„Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa.” — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 293 Noiembrie - Decembrie 2023 | www.pulsulgeostrategic.ro

RELAȚII INTERNAȚIONALE

**Conceptul de
"schimbare" în
evaluarea relațiilor
internationale în
secolul XXI.**

Pag. 6

RELAȚII INTERNAȚIONALE

**Adaptarea vitezei în
vremuri tulburi**

Pag. 25

RELAȚII INTERNAȚIONALE

**Repercusiunile
dependenței absolute
de tehnologie în
războaie**

Pag. 15

**Guvernarea
inteligenței
artificiale (AI) în
mijlocul dezordinii
globale**

Pag. 11

CUPRINS

EDITORIAL

1. Multipolarismul, o transformare accelerată și ireversibilă — **Pag.03**

RELAȚII INTERNAȚIONALE

2. Conceptul de „schimbare” în evaluarea relațiilor internaționale în secolul XXI. Noi concepte și paradigme — **Pag.06**

RELAȚII INTERNAȚIONALE

3. Perspective pentru guvernarea inteligenței artificiale (AI) în mijlocul dezordinii globale — **Pag.11**

RELAȚII INTERNAȚIONALE

4. Repercusiunile dependenței absolute de tehnologie în războaie — **Pag.15**

RELAȚII INTERNAȚIONALE

5. India se apropie de Uniunea Europeană (UE) în contextul unei competiții cu China și Pakistan, dar și a unei relații neclare cu Rusia — **Pag.18**

RELAȚII INTERNAȚIONALE

8. Ce este inițiativa „One Belt, One Road?” — **Pag.32**

RELAȚII INTERNAȚIONALE

6. Adaptarea vitezei în vremuri tulburi — **Pag.25**

RELAȚII INTERNAȚIONALE

7. Situația din Orientul Mijlociu din perspectiva conflictului interetnic. Importanța identității colective și conflictul dintre Israel și Hamas — **Pag.28**

BIOGRAFIILE AUTORILOR —
Pag.36

EDITORIAL

Multipolarismul, o transformare accelerată și ireversibilă, generatoare a unei noi etape în existența întregii lumii

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

„Educația este cea mai puternică armă ce o putem folosi pentru a schimba lumea”

Nelson Mandela

Încă din perioada acestui ultim deceniu, lumea se confruntă cu un impuls ireversibil în tranzițiile geopolitice globale, inclusiv printr-o intensă fragmentare și reconfigurare a ordinii regionale și mondiale. De pildă, acest lucru se datorează într-o mare măsură vizibilității în creștere și studiilor din ce în ce mai intense cu privire la numeroase regiuni ale lumii care se profilează din ce în ce mai vizibil ca centre de greutate la nivel global, acest lucru marcând faptul că trecerea către multipolaritate este cu siguranță un proces într-o mișcare accelerată și ireversibilă.

Astfel, ordinea mondială a fost resetată și, în mijlocul haosului extrem și al guvernelor eșuate, SUA au apărut ca un simbol al speranței. Statele proaspăt independente au vrut să se reconstruiască după imaginea Americii. Într-un astfel de context, națiunile din întreaga lume au intrat într-o stare frenetică de a-și îmbunătăți condițiile economice și politico-sociale. Cu toate acestea, SUA au fost percepute la nivel mondial ca un hegemon individual, iar toate acele statele, îndoelnice din punctul lor propriu de vedere cu privire la intențiile Washingtonului, se întrec și acum într-o competiție acerbă și de multe ori dificil de înțeles pentru a-și spori propria influență în multe domenii importante, inclusiv în cel al apărării și securității în toate domeniile.

Ca urmare a profundelor transformări ce au loc la nivel regional și global, a conexiunilor și interacțiunilor ce sunt dezvoltate în special între principalii actori statali, dar și între aceștia și diverși actori non-statali, ies în evidență modele noi de interdependență politică, economică, militară, culturală, informațională, socială, demografică și, mai nou, etnică și religioasă, dar și tipuri noi de relații internaționale și transnaționale

Sursa: https://www.123rf.com/photo_3134223_political-chess-game.html

care nu de puține ori sunt catalogate ca fiind atipice.

După cum dictează neoliberalismul, ascensiunea singulară a unui stat îi obligă pe ceilalți să-și echilibreze influența, care, la rândul său, poate fi realizată doar prin sporirea individuală a propriei influențe mai cu seamă în diverse regiuni, dar și în întreaga lume. Este și cazul națiunilor mai mici, care se confruntă cu rate de creștere extrem de ridicate din cauza efectului de recuperare și într-un astfel de proces își dobândesc aspirații pentru propriile interese. Puterile mai mici nu trebuie să cheltuiască la fel de mult ca marile puteri pentru apărare sau inițiative globale și pot folosi asta pentru a asigura un buget semnificativ pentru dezvoltarea economică și socială (ex. Brunei, Singapore, Malaezia, Africa de Sud etc.). În cazul cercetării și dezvoltării, statele mai mici pot doar să achiziționeze cea mai recentă tehnologie sau, cel puțin, să primească asistență din partea statelor prietene lor pentru a o procura, economisind astfel timp și bani cheltuiți inițial pentru dezvoltarea acesteia (ex. Rusia-India/SUA-Coreea de Sud etc.). Cu un număr de astfel de națiuni funcționând în imediata apropiere una de alta, se inițiază o cursă de a impune dominația într-o regiune sau chiar în întreaga lume, care duce adesea la ciocniri politice și/sau chiar militare (vezi testele nucleare India-Pakistan, 1998¹). Drept urmare, hegemonul solitar, temător de o astfel de dezvoltare ca amenințare pentru sine, ar încerca apoi să contracareze aceste state în ascensiune formând alianțe fie cu ele (ex. China-Pakistan), fie împotriva lor (ex. China-India).

Cu toate că în construcțiile teoretice nu a fost formulat în mod explicit termenul de „arhitectură geopolitică”, în majoritatea cazurilor se vorbește despre aceasta ca fiind o realitate sistemică care poate fi definită ca rezultat al coexistenței și interacțiunii a numeroase subsisteme globale și regionale, alcăuite la rândul lor din sisteme naționale, întreaga organizare structurală și funcțională fiind supusă unui flux permanent de modificări care impune multiple reconfigurări ale sistemului și, implicit, o continuă autoreglare. Astfel, dispariția unuia sau a mai multe elemente specifice sistemelor de organizare a relațiilor internaționale declanșează autoreglarea sistemului printr-o reconfigurare structurală și funcțională pe baza unor procese de difuziune în lanț.

Odată cu afirmarea mai multor astfel de actori internaționali și a impunerii influenței lor în diverse regiuni, dar mai ales odată cu creșterea implicării acestora în probleme ce vizează securitatea statală, regională și mondială, au apărut și continuă să apară serioase contradicții între interesele acestora și extinderea diverselor blocuri omogene sau eterogene, dar bazate pe anumite interese comune statale.

Astfel, multe dintre modele de interacțiune ale ultimelor trei decenii poartă amprenta logicii conflictuale, primind alături de tratarea tradițională, în spirit realist, și o altă dimensiune extrasă, fie din reflectarea noilor realități, fie din diverse speculații intelectuale și prejudecăți.

În zilele noastre și în întreaga lume putem constata că s-a trecut intens și ireversibil de la unipolaritate la multipolaritate, noile diverse, și în multe cazuri atipice, alianțe părăd acum ca niște hegemoni care au un efect de catalizator asupra unor alte state sau a unor diverse grupuri de state, care susțin continuitatea procesului de echilibrare a puterii și influenței și demarând astfel nașterea unui efect de domino specific evoluțiilor de azi în întreaga lume.

După cum foarte bine se cunoaște, Rusia și China au proclamat apariția unei „noi ordini multipolare” într-o declarație comună la deschiderea, din februarie 2022, a summit-urilor Braziliei, Rusiei, Indiei, Chinei și Africii de Sud (BRICS) și cel al Organizației de Cooperare de la Shanghai (SCO). Dar iată că se poate constata că această nouă ordine multipolară armonizează resentimentele lumii în curs de dezvoltare împotriva Occidentului, deoarece statele autoritare nu sunt singurele care promovează multipolarismul.

Unul din principalele motive ale unei astfel de schimbări a centrelor de greutate poate fi catalogată ascensiunea continuă a Chinei și complicațiile geopolitice produse, în special în rândul statelor asiatice dependente de economia chineză. Statele asiatice influente cu o pondere economică și politică diferită – adesea grupate în categoria „puterilor mijlocii” – au fost deosebit de vulnerabile la dilema: securitate vs. interese economice.

Evenimentul oarecum așteptat, războiul Rusiei în Ucraina, a grăbit, la rândul său, evaluările deosebit de complexe făcute la nivel mondial. Pe de o parte, aliații SUA din regiunea Indo-Pacific – Japonia, Coreea de Sud și Australia – au ales să pedepsească Rusia prin sancțiuni economice și ajutor militar neletal pentru Ucraina. Pe de altă parte, un număr semnificativ de state – cu China și India în frunte – au rămas aparent fără

¹În 1998, guvernele Indiei și Pakistanului au testat dispozitive nucleare, stârnind un scandal global, un front unit al celor cinci membri permanenți (P-5) ai Consiliului de Securitate al ONU și sancțiuni dure împotriva New Delhi și Islamabad. Deși momentul testelor a fost o surpriză pentru comunitatea de informații din SUA, New Delhi și-a prefigurat decizia de a testa doi ani mai devreme, retrăgându-se din finalul negocierilor pentru Tratatul de interzicere completă a testelor (CTBT), un obiectiv care a fost susținut cu ardoare din 1954 în continuare de către Jawaharlal Nehru, prim-ministru al Indiei, și succesorii săi.

angajamente. Aceste state au evidențiat divergența tot mai mare dintre Nord și Sud, invocând impactul asimetric al războiului asupra lumii în curs de dezvoltare.

Cu siguranță că, în prezent, la nivel regional, numeroase state sunt pregătite să înlocuiască SUA ca poli de putere regionali, unele dintre acestea putând aspira chiar la rolul de mare putere în viitor. Unul din exemplele elocvente care are o astfel de evoluție este cel al Chinei, actor statal care, în deceniile următoare, poate realiza o superioritate copleșitoare din punct de vedere economic, financiar și militar asupra actualilor mari actori internaționali. India este un alt exemplu în acest sens, economia acestui stat numărându-se printre cele mai rapide economii în curs de dezvoltare ale lumii și, drept urmare, anticipându-se că în următorul deceniu rata de dezvoltare ar putea crește până la nivelul primelor trei mari puteri internaționale.

Marile puteri și cele de nivel mediu din întreaga lume iau în considerare, din ce în ce mai mult, propriile lor perspective distincte într-o lume multipolară. În 2022, cancelarul german Olaf Scholz a remarcat că invazia Ucrainei de către președintele rus, Vladimir Putin, marchează „Zeitenwende” – un punct de cotitură sau o nouă eră – în politica globală. Declarația lui O. Scholz conform căreia o „schimbare tectonică epocală” către o ordine mondială, în mod hotărât multipolară, nu numai că pare inevitabilă, ci ar putea, de asemenea, să reînvie un multilateralism eficient pentru multe state ale lumii.

În regiunea Indo-Pacific, cele mai multe așa-numite puteri de mijloc – de la Japonia bogată economic, Australia și Coreea de Sud până la India în creștere și statele emergente din Asia de Sud-Est – își afirmă profilurile globale în creștere, ei neprofilându-se ca subiecți pasivi la capriciile unei noi bipolarități.

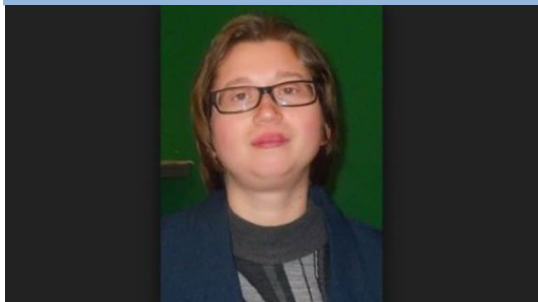
Analizând cu atenție transformările ce au avut loc și continuă să se desfășoare la nivel regional și global, putem observa că acestea se desfășoară cu o dinamică din ce în ce mai accentuată și sunt marcate de schimbări profunde în ceea ce privește capacitatea statelor de realizare a unor zone de influență.

A devenit foarte clar că asistăm la o reconfigurare a arhitecturii geopolitice atât în plan regional, cât și la nivel global, în această lume pe care o catalogăm multipolară prefigurându-se evoluții specifice geopoliticii ce determină evoluția elementelor structurale ale fiecărei entități.

În acest context, se înscriu SUA, putere cu potențial militar dominant ce se manifestă la nivel mondial, China și Rusia, state în plin proces de consolidare a rolului de mari puteri la nivel regional și pe plan mondial, dar și polii de putere regionali precum Japonia, India (continentului asiatic), Arabia Saudită și Iranul (Orientul Mijlociu), Brazilia (America de Sud).

Numai că, tensiunile existente azi în anumite regiuni sunt rezultatul intersectării intereselor acestor actori internaționali, fiecare în parte, reclamând recunoașterea formală a statutului de pol de putere regional, statut indispensabil pentru participarea la procesul de adoptare a unor decizii strategice la nivel global sau regional.

RELAȚII INTERNAȚIONALE

Conceptul de „schimbare” în evaluarea relațiilor internaționale în secolul XXI. Noi concepte și paradigme

Mona AGRIGOROAIEI

„Politica este un plictis puternic și lent al durilor. Este nevoie atât de pasiune, cât și de perspectivă. Desigur, toată experiența istorică confirmă adevărul - că omul nu ar fi atins posibilul dacă nu ar fi căutat de nenumărate ori imposibilul. Dar pentru a face asta, un om trebuie să fie un lider, și nu numai un lider, ci și un erou, într-un sens foarte sobru al cuvântului [...]. Numai el are chemarea pentru politică, care este sigur că nu se va prăbuși atunci când lumea, din punctul său de vedere, este prea proastă sau prea josnică pentru ceea ce vrea să ofere. Numai cel care, în fața tuturor acestor lucruri, poate spune «În ciuda a tot!» are chemare pentru politică.”

Max Weber - *Politica o vocație*¹

Abstract

Lumea nu a fost la fel de-a lungul secolelor. Evoluția și involuția, războaiele și revoluțiile, schimbările tehnologice și economice etc., toate au însoțit istoria și relațiile internaționale. Dacă istoria și relațiile internaționale ar fi o simfonie, schimbarea este tema sa principală, o temă care poate fi găsită continuu, în recurență, desigur în diferite variante.

Acest eseu va evalua ce tip de teorie a schimbării am putea găsi pentru a defini mai adecvat viitorul relațiilor internaționale în secolul XXI.

Voi rezuma câteva dintre teoriile existente ale schimbării și o pereche de concepte noi – schimbare hazardată/de hazard vs. schimbare prestabilită. Voi avea și o abordare multidisciplinară, la intersecția dintre domeniul relațiilor internaționale și teoria organizațională, introducând în disciplina noastră conceptul de «managementul schimbării în relațiile internaționale».

Managementul schimbării ar fi o modalitate bună pentru liderii internaționali de a nu mai aștepta ca evenimentele să se năpustească în mod periculos asupra capetelor lor stresate și ocupate, ci o modalitate de a controla evenimentele și de a defini un viitor mai bun pentru omenire.

Termeni-cheie: schimbare, teorii ale schimbării, relații internaționale, schimbare hazardată/de hazard, schimbare prestabilită, managementul schimbării

Sursa: <https://www.fssp.uaic.ro/departamente/stiinte-politice-relatii-internationale-si-studii-europene/prezentare>

¹Max Weber, *Politica ca vocație*, p.30, <http://f2.american.edu/dfagel/www/Class%20Readings/Weber/Politics.AsAVocation.pdf>.

Acest citat menționat anterior al lui Max Weber în „*Politica o vocație*” m-a determinat să aleg acest subiect. Cred că un lider mondial (în adevăratul sens al cuvântului) nu trebuie să fie doar un politician de ocazie, care se vede doar într-o poziție temporară de putere, care are doar scopul de a fi demagog și de a manipula conștiința maselor. Dar el/ea trebuie să fie și **un vizionar cu o perspectivă pentru viitor, cu un proiect pentru următoarele generații de ființe umane și care gestionează schimbarea cu precizie și determinare pentru a aplica acel proiect pentru viitorul speciei noastre!** Trebuie să fie un vizionar care nu renunță la ideile și idealurile sale, în ciuda dificultăților, în ciuda durtății vieții internaționale a secolului XXI. Deci, un lider mondial trebuie să gestioneze schimbarea în relațiile internaționale și să o gestioneze cu succes și abnegație!²

Întrebarea de cercetare a acestei lucrări este: ***Ce tip de teorie a schimbării am putea găsi pentru a defini mai adecvat viitorul relațiilor internaționale în secolul XXI?*** și aici, voi analiza o pereche de concepte noi – schimbare **periculoasă vs. schimbare prestabilită**. Voi rezuma câteva dintre teoriile existente ale schimbării și o pereche de concepte noi – schimbare **hazardată/de hazard vs. schimbare prestabilită**. Voi avea și o abordare multidisciplinară, la intersecția dintre domeniul relațiilor internaționale și teoria organizațională, introducând în disciplina relațiilor internaționale conceptul de „**management al schimbării în relațiile internaționale**”. Managementul schimbării ar fi o modalitate bună pentru liderii internaționali de a nu aștepta ca evenimentele să se năpustească în mod periculos asupra capetelor lor stresate și ocupate, ci o modalitate de a controla evenimentele și de a defini un viitor mai bun pentru omenire.

Puțini cercetători au analizat „schimbarea” în relațiile internaționale. Voi evalua aici teoriile lui Michael Wesley, Aseema Sinha și K.J. Holsti, înainte de a introduce noua mea abordare în teoria schimbării.

În articolul „*Construirea unei teorii a schimbării în relațiile internaționale: căi de schimbare perturbatoare și incrementală în politica mondială*”, Aseema Sinha vede o altă caracteristică a schimbării. Ea definește schimbarea globală „*ca o schimbare în trei dimensiuni: putere sau interese, idei și instituții. Astfel, schimbarea internațională poate fi dezvăluită prin schimbări în distribuția globală a puterii, schimbări în angajamentele ideologice ale națiunilor și actorilor non-statali și reorientări în funcționarea instituțiilor sau crearea de noi instituții, definite în sens larg pentru a include regimuri sau reguli și norme informale*”.³

Ea găsește o tipologie, făcând distincția între schimbarea incrementală lentă și schimbarea perturbatoare. Procesul schimbării ca și continuitate/schimbare în cadrul instituțiilor conduce, conform teoriei Sinha, la *schimbări endogene cu o cauză cumulativă ca schimbare lentă și cumulativă sau incrementală* (ex.: modernizare economică în Germania, urmată de un declin) sau *schimbare endogenă cu efecte de prag ca schimbare perturbatoare* (ex.: reformele perestroika și glasnost în URSS, făcute de Gorbaciov).

În schimb, întregul sistem se poate schimba și este o realiniere revoluționară sau o schimbare ca o schimbare revoluționară endogenă ca schimbare lentă și incrementală sau cumulativă (ex. Război Rece sau destindere sau echilibru de putere) sau schimbare exogenă ca schimbare perturbatoare (ex. Primul Război Mondial, Al Doilea Război Mondial). (vezi tabelul 1).

Michael Wesley analizează trei abordări diferite în relațiile internaționale în ceea ce privește schimbarea: „teleologia”, „ciclicitatea” și „episodismul”. În lucrarea „**Teleologie, ciclicitate și episodism: trei viziuni concurente ale schimbării în relațiile internaționale**”, el împarte abordarea teleologică în variante liberale și critice: „*Pentru liberali, progresul în relațiile internaționale rezultă din triumful lent al intereselor umane asupra pasiunilor umane, al preocupărilor materiale asupra impulsurilor emoționale [...] Dezbrăcând haina intelectuală a funcționării ordinii actuale, scriitorii critici intenționează să expună inechitățile și nedreptățile sistemului actual, ca un prim pas spre schimbarea acestui sistem. În această concepție, agenția umană în evoluția relațiilor internaționale este rafinată până la savantul în relații internaționale însuși ca agent radical al schimbării.*”⁴

²Desigur, distingem aici între lideri ca Lenin, Stalin sau Hitler – care au visat utopii precum comunismul sau fascismul, ucigând milioane de ființe umane în secolul trecut și vizionari precum Woodrow Wilson – care au creat chiar fundamentele reglementărilor actuale în ceea ce privește dreptul internațional al națiunilor, considerând în primul rând războiul o crimă și pacea ca un bun comun de care toate națiunile ar trebui să se bucure!

³Aseema Sinha, *Building a Theory of Change in International Relations: Pathways of Disruptive and Incremental Change in World Politics*, https://www.researchgate.net/publication/325209397_Building_a_Theory_of_Change_in_International_Relations_Pathways_of_Disruptive_and_Incremental_Change_in_World_Politics.

⁴Wesley, Michael. „Teleologie, ciclicitate și episodism: trei viziuni concurente ale schimbării în relațiile internaționale.” „*Schimbare! Combinarea abordărilor analitice cu înțelepciunea străzii*”, editată de Gabriele Bammer, ANU Press, 2015, p.3 JSTOR, www.jstor.org/stable/j.ctt16wd0cc.8.

Process of change→ Outcome↓	Slow and incremental or cumulative	Disruptive
Continuity/change within institutions Change within institutions/system	I. Endogenous change: cumulative cause Economic modernization in Germany, followed by decline Economic growth in China, India Technological changes Internationalization of production and changes in supply chain Military Modernization, for example in Japan, Germany, and now China	II. Endogenous change: threshold effects Gorbachev's reforms: glasnost and perestroika Hungary's decision to allow free passage to Austria in 1989; this led to the ultimate fall of the Berlin wall.
The whole system changes or revolutionary realignment or change Systemic	III. Endogenous revolutionary change Cold War or détente or balance of power Rise of BRICs and G-20 Reform of global institutions, e.g., IMF reform, UN Security Council reform	IV. Exogenous change Wars: WWI, WWII End of WWII with bombing of Hiroshima and Nagasaki Fall of the Berlin wall Fall of the Soviet Union

Source: A similar table can be found in Streeck and Thelen (2005, 9). I have modified the table to make it relevant for global examples and my argument.

Tabelul 1: Tipologia schimbării Aseema Sinha⁵

Caracteristicile schimbării văzute prin lentilele teleologiei, potrivit lui Michael Wesley, sunt că schimbarea este progresivă și unidirecțională, poate alterna între perioade. Este o teorie optimistă a schimbării, în contradicție cu viziunea ciclică asupra schimbării. *Teoria ciclică a schimbării* are în centrul său ideea că putem găsi paralele între evenimentele istorice și cele care se întâmplă astăzi și aceasta, pentru a învăța cum să ne comportăm astăzi. „*Inspirându-se din Machiavelli, cicliciștii cred că rolul relațiilor internaționale este de a oferi sfaturi politice clare cu privire la starea actuală și viitoare a ciclului istoriei*” A treia teorie⁶ – episodismul – *concepe schimbarea ca fiind episodică și imprevizibilă în momentul, amploarea și direcția sa*. „Este o concepție a relațiilor internaționale ca un domeniu al activității umane care tinde spre rutine și stagnare, acumulând în timp structuri și forțe de inerție care sunt periodic copleșite de schimbările subiacente.”⁷

Nu cred că acest concept de **teleologie a schimbării** este bine analizat în articolul lui Michael Wesley. El a pus eticheta „teleologică”, goală din sensul ei. „*Teleologie – din grecescul „telos” se referă la o acțiune care este planificată în mod intenționat. Teleologia înseamnă orientarea spre un scop definit. Acțiunea este considerată a fi acționarea intenționată sau lucrul într-o reacție constantă. Teleologia este astfel fundamental diferită de simpla relație stimul-răspuns*”⁸. Pe măsură ce voi introduce termenul de schimbare prestabilită în teoria relațiilor internaționale, vom vedea că acest tip de schimbare este și anume **teleologică** – orientată spre un scop, spre o acțiune prestabilită condusă de un scop și realizată printr-o strategie. Teoria lui Michael Wesley are lipsuri în analiza acestui punct!

Cred că cel mai proeminent dintre autorii care se ocupă de subiectul „schimbării” în IR este K.J. Holsti. În articolul – „*Problema schimbării în teoria relațiilor internaționale*”, el studiază multiplele laturi ale schimbării în viața internațională:

- Markerii ai schimbării: tendințe, evenimente mari, mari realizări, inovații sociale/tehnologice semnificative;

⁵Idem, p.4.

⁶Wesley, Michael. op.cit, p.5.

⁷Idem, p.6.

⁸Bekmeier-Feuerhahn, Sigrid. „Mecanisme de schimbare teleologică”. *Management Review*, vol. 20, nr. 2, 2009, pp. 126-137. JSTOR, www.jstor.org/stable/41783609. Accesat la 6 februarie 2021, p.1.

- Concepte de schimbare: schimbarea ca înlocuire, schimbarea ca adăugare, schimbarea dialectică, schimbarea ca transformare;
- Niveluri sistemice și niveluri mai scăzute de schimbare;
- Schimbarea și instituțiile internaționale și posibilitățile de schimbare instituțională.

În cadrul acestui articol, avem și concepția lui Rosenau despre schimbare. „Pentru Rosenau, schimbarea globală are loc numai atunci când parametrii sistemului devin niște variabile. În definiția parametrilor, se obține un sentiment de distincție între schimbarea efemeră și cea critică.”⁹

În plus cu aceste concepții teoretice despre schimbare, dorim să introducem prin acest articol conceptele de schimbare hazardată (de hazard) vs. schimbare prestabilită și managementul schimbării.

Majoritatea evenimentelor din lume nu sunt planificate să se întâmple. Ele apar pur și simplu. Un fel de schimbare hazardată (de hazard) ar fi pandemia COVID. Lăsând la o parte teoriile conspirative despre COVID, considerăm că nimeni nu plănuise ca un virus ca și COVID-19 să apară, să se dezvolte, să evolueze treptat într-o pandemie. COVID-19 a schimbat societatea. Omenirea nu va mai fi niciodată la fel pentru că a trimis mai întâi globalizarea în cărțile de istorie. Dar încercările de a face față și de a gestiona această pandemie, cum ar fi masele de restricție, măsurile de igienă, schimbarea legislației etc. ar putea fi considerate o încercare de a face o schimbare prestabilită care oprește cursul unei schimbări periculoase și modifică variabilele periculoase cu un curs dorit de acțiune.

Deci, definim schimbarea hazardată/de hazard în relațiile internaționale, ca un **eveniment sau un set de evenimente care se întâmplă spontan, care nu este planificat**.

Dimpotrivă, o schimbare prestabilită este un curs de acțiune planificat în mod conștient de lideri pentru a face modificări la nivel internațional.

Modificarea presetată nu poate fi efectuată aleatoriu. Propun introducerea în relațiile internaționale a termenului de „managementul schimbării”, din teoria organizațională. Managementul schimbării la nivel internațional ar fi scopul „homo teleologicus”. *«Homo teleologicus poate fi caracterizat conform filosofului roman Lucius Seneca cu propoziția adjudecată de: „a visa”, „a putea” și „a îndrăzni”»*.¹⁰

Schimbarea prestabilită ar fi simultan o schimbare teleologică care înseamnă „schimbare orientată spre scop sau scop”.¹¹

În teoria organizațională, există multe modele despre cum se face managementul schimbării la nivelul unei organizații. Le putem adapta la întregul sistem internațional.

Luăm în considerare un model mai simplu de gestionare a schimbărilor în acest eseu introductiv.

Potrivit acestuia, managementul schimbării poate fi implementat în opt etape, după cum urmează:

1. Definirea schimbării.
2. Selectarea echipei de gestionare a modificărilor.
3. Identificarea sponsorizării managementului și angajamentul sigur.
4. Elaborarea unui plan de implementare, inclusiv valori.
5. Implementarea schimbării – în etape, dacă este posibil.
6. Colectarea și analiza datelor.
7. Cuantificarea lacunelor și înțelegerea rezistenței.
8. Modificarea planului după cum este necesar și revenirea la etapa de implementare.¹²

De asemenea, vom considera că schimbarea va avea loc numai dacă formula Gleicher este pusă în acțiune.

„Formula Gleicher a fost dezvoltată de Gleicher și Beckhard. În Ungaria, este cunoscut și sub numele de modelul 4EL. Conform formulei Gleicher:

$$D \cdot V \cdot F < R$$

D = Nemulțumire

V = Viziune

F = Primii pași concreți

O schimbare poate avea loc numai dacă produsul înmulțirii este mai mare decât rezistența.

R = rezistență¹³

⁹K.J. Holsti, *Problema schimbării în teoria relațiilor internaționale*, p.13, <https://www.files.ethz.ch/isn/46511/WP26.pdf>.

¹⁰Bekmeier-Feuerhahn, Sigrid, op. cit, p.13.

¹¹Idem, p.7.

¹²<https://asq.org/quality-resources/change-management>.

¹³Gergely Nemeth, *Management consulting handbook: innovation, renewal, sustainability*, 5th Edition, Chapter: Managing Change – Change Management, Editura: Editura Academiei, Editori: Poór Józse, pag. 361, (PDF) https://www.researchgate.net/publication/314235747_Managing_Change1.

Sunt de acord cu faptul că, în ultimii ani, „mulți guru ai managementului schimbării s-au concentrat pe probleme ușoare, cum ar fi cultura, conducerea și motivația. Astfel de elemente sunt importante pentru succes, dar gestionarea acestor aspecte nu este suficientă pentru implementarea proiectelor de transformare. ... Ceea ce lipsește, credem noi, este concentrarea asupra aspectelor nu atât de la modă ale managementului schimbării: factorii duri”¹⁴

Și una dintre cele mai importante și urgente probleme care ar trebui să facă obiectul managementului schimbării la nivel internațional este **dezarmarea nucleară totală a tuturor statelor**. Toți liderii statelor ar trebui să fie de acord că armele nucleare trebuie distruse, deoarece o lume fără ele ar fi mai pașnică și fără pericolul unui holocaust nuclear care poate pune în pericol supraviețuirea speciei noastre. Este o viziune care, în opinia mea, ne-ar putea salva de posibilitatea sumbră a dispariției noastre. Această viziune trebuie să fie mai mare decât rezistența statelor și a liderilor mondiali de a-și păstra avantajele nucleare, deoarece este în joc un interes mai mare decât politica îngustă de putere a generației noastre: supraviețuirea umanității.

Am tratat în acest eseu subiectul interesant al „schimbării” în relațiile internaționale. Am evaluat câteva dintre teoriile existente ale schimbării. Contribuția mea este că am introdus în relațiile internaționale termenii de „schimbare hazardată/de hazard” spre deosebire de „schimbare prestabilită” și „managementul schimbării” la intersecția interdisciplinară dintre relațiile internaționale și teoria organizațională. Aceste idei pot fi dezvoltate în continuare, aceasta fiind doar o schiță introductivă în acest subiect.

Bibliografie

1. Aseema Sinha, Building a Theory of Change in International Relations: Pathways of Disruptive and Incremental Change in World Politics, <https://www.researchgate.net/publication/325209397>;
2. Weber Max, *Politica o vocatie*, <http://f2.american.edu/dfagel/www/Class%20Readings/Weber/PoliticsAsAVocation.pdf>. Accesat la 6 Feb. 2021;
3. Gergely Nemeth, Management consulting handbook: innovation, renewal, sustainability, 5th Edition, Chapter: Managing Change – Change Management, Editura: Editura Academiei, Editori: Poór Józse, pag. 361, (PDF) https://www.researchgate.net/publication/314235747_Managing_Change;
4. K.J. Holsti, *Problema schimbării în teoria relațiilor internaționale*, p.13, <https://www.files.ethz.ch/isn/46511/WP26.pdf>;
5. Wesley, Michael. „Teleologie, ciclicitate și episodism: trei viziuni concurente ale schimbării în relațiile internaționale”. *Schimbare! Combinarea abordărilor analitice cu înțelepciunea străzii*, editată de Gabriele Bammer, ANU Press, 2015, p.3 JSTOR, www.jstor.org/stable/j.ctt16wd0cc.8;
6. <https://asq.org/quality-resources/change-management>;
7. <https://hbr.org/2005/10/the-hard-side-of-change-management>.

¹⁴<https://hbr.org/2005/10/the-hard-side-of-change-management>.

RELAȚII INTERNAȚIONALE

Perspective pentru guvernarea inteligenței artificiale (AI) în mijlocul dezordinii globale

Marcello Iannarelli (Italia)

Introducere: Dezordinea mondială

Ordinea mondială unipolară de după Războiul Rece pare să fi devenit depășită. Apariția Chinei și a altor așa-zise țări în curs de dezvoltare, ca actori cheie pe scena politică internațională, a subminat sistemul liberal bazat în principal pe regulile internaționale promovate de țările dezvoltate occidentale.

Crizele financiare și bancare repetate, inegalitatea în creștere, politicile monetare ale marilor bănci centrale, o renaștere a protecționismului și pandemia de Covid-19 au încetinit deja globalizarea economică de după Războiul Rece. Rivalitatea dintre SUA și China, războiul din Ucraina, cu implementarea asociată a unor sancțiuni economice severe, exacerbează acum profund tensiunile geopolitice, fragmentează relațiile internaționale dintre Est și Vest și Nord și Sud, încetinesc procesul internațional de integrare economică, cooperarea, punând în pericol și capacitatea comunității internaționale de a aborda provocările globale, cum ar fi securitatea mondială, schimbările climatice și prevenirea noilor pandemii. Pe acest fundal de tulburări geopolitice globale, care ar putea fi numită și dezordine mondială, asistăm la rolul dominant pe care îl asumă inteligența artificială, nu numai prin impactul său puternic în viața noastră de zi cu zi, ci și prin capacitatea sa potențială de a deranja echilibrul de putere printre marile puteri.

Sursa: <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/studiu-inteligenta-artificiala-va-redefini-sectorul-serviciilor-financiare-in-urmatorii-doi-ani-a5973/>

Impactul inteligenței artificiale asupra politicii globale

Inteligența artificială, un concept limitat cândva la poveștile științifico-fantastice, a devenit o realitate inevitabilă a lumii moderne. Nu se limitează la aplicațiile casnice sau industriale și la progresele semnificative pe care le-a adus în domenii precum medicina, agricultura și meteorologia. Astăzi, alimentează o gamă impresionantă de tehnologii, de la analize predictive până la asistenți personali virtuali și vehicule autonome. Aria sa s-a extins rapid dincolo de domeniile tehnologice, modificându-ne în mod semnificativ viața și

interacțiunile de zi cu zi.

Inteligența artificială, ca și alte tehnologii, are o dublă funcție: aplicațiile sale pot fi atât civile (comerciale), cât și de securitate sau militare. China și SUA au cheltuit miliarde de dolari în ultimii ani pentru a dezvolta sisteme de arme autonome. Acest lucru lărgeste foarte mult spectrul războiului tradițional, iar inteligența artificială ar putea transforma conflictele armate așa cum au făcut armele nucleare la vremea sa.

Inteligența artificială joacă deja un rol crucial în apărare și securitate, cu aplicații variind de la recunoașterea țintelor de către drone până la instrumente avansate de apărare cibernetică, inclusiv tehnologii de recunoaștere facială pentru securitatea națională. Aceste progrese oferă oportunități pentru o protecție mai bună și o apărare mai eficientă, dar ridică și probleme etice și de reglementare importante.

De exemplu, sistemele de arme autonome conduse de inteligența artificială care pot selecta și lovi ținte fără intervenția umană reprezintă o preocupare tot mai mare. Într-adevăr, grupurile de drone coordonate de inteligența artificială pot copleși apărarea inamicului, făcând deescaladarea și controlul armelor mai complexe și pot submina tratatele internaționale de dezarmare și normele de război.

Mai mult, linia dintre aplicațiile civile și militare ale inteligenței artificiale este nedefinită. Un sistem autonom creat pentru a pilota un avion de linie poate pilota și un avion de vânătoare. O aplicație pentru a crea un vaccin poate, de asemenea, să creeze și să răspândească un virus. Și există o altă sursă semnificativă de risc. Până acum au existat puține puteri cu capacități distructive mari, convenționale sau nucleare. În schimb, inteligența artificială este un instrument care poate fi utilizat cu ușurință de o multitudine de actori. De fapt, algoritmii inteligenței artificiale sunt mai ușor de copiat și diseminat decât obiectele fizice. Nicio tehnologie nu a fost, până acum, atât de ușor și rapid accesibilă la nivel global. Este adevărat că crearea modelelor inteligenței artificiale necesită resurse semnificative, computere puternice și putere de calcul mare, dar utilizarea unor astfel de modele care ar putea servi pentru atacuri cibernetice insidioase este posibilă și de către indivizi care dețin dispozitive comune, în unele cazuri chiar și un smartphone.

După cum a subliniat Henry Kissinger în cartea sa „The Age of AI: And Our Human Future”, „evaluarea echilibrului nuclear a fost destul de simplă. Focoasele nucleare puteau fi numărate și puterea lor distructivă era binecunoscută”. În schimb, inteligența artificială și capacitățile cibernetice sunt dinamice, nu sunt stabile și sunt greu de monitorizat. „Odată antrenate, pot fi ușor copiate și utilizate de mașini destul de mici. Iar detectarea prezenței lor sau verificarea absenței lor este dificilă, dacă nu imposibilă”.

Progresul foarte rapid al inteligenței artificiale îl face un instrument tehnologic, economic, politic și militar puternic. Incorporată în revoluția digitală, inteligența artificială va contribui la determinarea ordinii internaționale pentru deceniile următoare și va transforma axiomele geopoliticii prin noi relații între națiuni, teritorii, dimensiuni spațiu-timp și imaterialitate. Domeniul geopoliticii, războiului și descurajării, este probabil să sufere cele mai mari transformări din cauza inteligenței artificiale.

Încă din septembrie 2017, Vladimir Putin a declarat că „cine va deveni lider în inteligență artificială va fi stăpânul lumii”. Cu toate acestea, Rusia nu pare în prezent a fi o putere lider în această cursă. Cele două mari puteri care concurează în prezent pentru dominația în domeniul inteligenței artificiale sunt SUA și China. Prin urmare, putem presupune că imperiile digitale americane și chinezești vor domina probabil geopolitica internațională în următorii ani. Autoritățile chineze au lansat deja un plan amplu pentru a ajunge liderul mondial în acest domeniu până în 2030, conectând dezvoltarea comercială și militară a inteligenței artificiale, inclusiv prin sinergie cu giganții digitali interni precum Baidu.

Calea către o guvernare globală a AI

Este sigur că inteligența artificială influențează profund politica globală, oferind oportunități și provocări în domeniile apărării, securității și supravegherii, dar rămâne incert cum să abordăm și să reglementăm acest fenomen în evoluție pentru a asigura drepturile cetățenilor, securitatea globală și pacea. Riscul unui al Treilea Război Mondial facilitat de inteligența artificială nu poate fi exclus, așa cum a avertizat Elon Musk, șeful Tesla și SpaceX, într-o scrisoare deschisă către Națiunile Unite, alături de alți 115 lideri din domeniul inteligenței artificiale și robotică.

„Inteligența artificială”, a spus președintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, în discursul său privind starea Uniunii adresată Parlamentului European, din 13 septembrie 2023, „procesează în stagii pe care creatorii săi nu le-au anticipat... Accesibilă, puternică, adaptabilă, va fi utilizată în scopuri civile și militare. Inteligența artificială va îmbunătăți îngrijirea sănătății, va crește productivitatea și va permite gestionarea schimbărilor climatice. Dar astăzi, spun experții, este o prioritate reducerea riscurilor de dispariție în urma unei pandemii sau a unui război nuclear pe care AI l-ar putea provoca. Prin urmare, are nevoie de un cadru care să se sprijine pe trei piloni: granițe, guvernanta și inovație dirijată.”

Și într-adevăr, inteligența artificială pare să fi devenit o prioritate la nivel mondial. De la secretarul general, António Guterres, la șefii de stat și de guvern din cele mai reprezentative țări, inclusiv Joe Biden și Xi Jinping, toți au subliniat necesitatea creării unui sistem de management internațional pentru inteligența artificială, chiar dacă nu există o concordanță cu privire la ceea ce se înțelege prin management internațional și ce instrumente legale sau politice ar trebui să se concretizeze.

Cu toate acestea, o serie de actori internaționali au emis declarații sau au luat măsuri legislative reale care subliniază importanța eticii și a reglementării în domeniul inteligenței artificiale. În timpul summitului BRICS de la Johannesburg, în august 2023, președintele chinez, Xi Jinping, a subliniat importanța creării unui cadru robust de guvernare și standardizare al inteligenței artificiale pentru a îmbunătăți securitatea, fiabilitatea, controlul și echitatea tehnologiilor aferente. Xi Jinping a propus, de asemenea, în octombrie, „Inițiativa globală pentru guvernarea inteligenței artificiale”, în timpul ceremoniei de deschidere a celui de-al treilea Forum „Belt and Road” pentru Cooperare Internațională.

Secretarul general al ONU a luat inițiativa, în octombrie anul trecut, de a crea un Consiliu consultativ la nivel înalt pentru inteligență artificială, un organism cu mai multe părți interesate însărcinat cu analiza situației și să facă recomandări pentru guvernarea internațională a AI.

G7, reunit pe 30 octombrie în Japonia, a lansat Declarația liderilor G7 privind procesul de inteligență artificială de la Hiroshima. Aceste țări afirmă că inteligența artificială ar trebui „dezvoltată, adoptată și utilizată într-un mod care respectă principiile eticii, încrederii și responsabilității”. La sfârșitul lunii octombrie, președintele J. Biden a emis un ordin executiv menit să se asigure că SUA preiau conducerea în realizarea potențialului și gestionarea riscurilor inteligenței artificiale prin stabilirea de noi standarde pentru siguranța și securitatea inteligenței artificiale.

Pe 01 și 02 noiembrie, 28 de guverne și Uniunea Europeană, prezente la Summitul de securitate privind inteligența artificială, sponsorizat de Regatul Unit, s-au alăturat Declarației Bletchley, care recunoaște oportunitățile și riscurile asociate cu inteligența artificială, în special cu „modelele avansate de inteligență artificială” de înaltă capacitate și potențial dăunătoare. Declarația subliniază necesitatea cooperării internaționale pentru a aborda riscurile inteligenței artificiale, inclusiv cele legate de securitatea cibernetică și biotehnologie, subliniind nevoia de înțelegere și acțiune timpurie. Mai pot fi menționate și alte inițiative internaționale și naționale importante, cum ar fi „Declaración de Santiago” emisă în timpul Summitului Ministerial din America Latină și Caraibe, desfășurat la Santiago de Chile, în perioada 23-24 octombrie 2023, care abordează probleme legate de inteligența artificială în regiune. Ca prim rezultat, în decembrie, consiliul consultativ al Secretarului General al ONU pentru inteligență artificială a publicat un raport interimar intitulat „Gestionarea inteligenței artificiale pentru omenire”, în care solicită ca inteligența artificială să fie inclusă în normele de drept internațional, în drepturile omului și în obiectivele de dezvoltare durabilă. Documentul nu propune încă soluții concrete, dar definește problemele care trebuie abordate și indică metodologiile care vor fi urmate în acest an pentru a încerca rezolvarea acestora. Experții au identificat cinci principii care ar trebui să ghideze formarea de noi instituții globale de guvernare a inteligenței artificiale: incluziune, interes public, centralitatea guvernării datelor, în rețea și cu mai multe părți interesate, drept internațional.

Raportul sugerează, de asemenea, șapte funcții cheie pentru guvernarea inteligenței artificiale, cum ar fi:

1. Evaluarea în mod regulat a stării inteligenței artificiale și evoluțiile sale viitoare;
2. Consolidarea colaborării între instituțiile de guvernare în curs de dezvoltare în întreaga lume, pe baza normelor internaționale și într-un cadru global de guvernare aprobat de ONU;
3. Armonizarea standardelor, a cadrelor de securitate și de gestionare a riscurilor;
4. Promovarea colaborării internaționale cu mai multe părți interesate pentru a beneficia de inteligență artificială în scopuri economice și sociale;
5. Sprijinirea colaborării internaționale în materie de date, precum și a capacității de calcul;
6. Talent pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD);
7. Monitorizarea riscurilor și coordonarea răspunsului la situații de urgență și dezvoltarea standardelor obligatorii de responsabilitate.

O consultare publică este acum deschisă și toată lumea poate trimite un feedback până la 31 martie 2024. Organismul consultativ al ONU pentru inteligență artificială își va publica raportul final înainte de Summit-ul viitorului, din vara anului 2024.

Cu referire la UE, la 09 decembrie 2023, președinția Consiliului și negociatorii Parlamentului European au ajuns la un acord provizoriu cu privire la standardele armonizate propuse privind inteligența artificială, așa-numitul „Artificial Intelligence Act”.

Proiectul de regulament urmărește să asigure că sistemele inteligenței artificiale introduse pe piața europeană și utilizate în UE sunt sigure și respectă drepturile și valorile fundamentale ale UE. Ideea principală este de a reglementa inteligența artificială pe baza capacității sale de a provoca rău societății, urmând o abordare „bazată pe riscuri”: cu cât riscul este mai mare, cu atât regulile sunt mai stricte.

Fiind prima propunere legislativă de acest gen din lume, are ambiția de a stabili un standard global pentru reglementarea inteligenței artificiale în alte jurisdicții.

Concluzii

Inteligența artificială este o tehnologie puternică prevăzută să devină omniprezentă, mai eficientă, mai răspândită, mai accesibilă și mai autonomă, cu un impact puternic în relațiile internaționale și geopolitica mondială. Deci are nevoie de o reglementare eficientă.

Propunerile recente de management internațional care au fost înaintate de diverși actori internaționali au ca numitor comun un caracter normativ mai mult sau mai puțin convingător, menit să inducă fiecare membru să folosească eficient sistemele de inteligență artificială. Mai mult decât atât, deși în cadrul diferitelor abordări de fond, unele puncte, cum ar fi securitatea și responsabilitatea, colaborarea internațională, protecția drepturilor omului și construirea unui management incluziv, cu implicarea unei game largi de actori, guverne, întreprinderi, societate civilă și cadre universitare, sunt prezente în majoritatea propunerilor.

Cu toate acestea, calea către un management internațional eficient al inteligenței artificiale pare încă anevoioasă.

Marile puteri văd avantaje imense în inteligența artificială, în special în cea utilizată în domeniul apărării, și nu vor accepta cu ușurință constrângerile care îi încetinesc dezvoltarea, lăsându-le în urma altora. Mai presus de toate, nici SUA, nici China, puteri care aspiră la hegemonia mondială, nu vor accepta pierderea avantajelor competitive asumate.

La summitul Joe Biden - Xi Jinping, care a avut loc în marja summitului APEC, din noiembrie anul trecut, de la San Francisco, s-a discutat despre inteligența artificială, dar nu s-a ajuns la un acord semnificativ pe această temă, s-a convenit doar asupra creării unui grup de experți pentru a discuta riscurile asociate cu inteligența artificială.

Reglementarea la scară globală a utilizării inteligenței artificiale într-un scenariu caracterizat prin rivalitatea dintre SUA și China, ciocnirea dintre Occident și Rusia și nemulțumirea Sudului global poate fi posibilă, dar foarte puțin probabilă. Este necesar, în primul rând, restabilirea unui dialog constructiv între marile puteri pentru limitarea riscurilor de securitate și pentru a pune bazele unei noi ordini economice și politice mondiale, a unei noi guvernări internaționale, care să țină cont de ponderea tot mai mare a alte grupuri de țări, în afara G7 și a sferei țărilor avansate în general.

În plus, toate reglementările și intervențiile politice vor trebui să fie capabile să țină pasul cu progresul tehnologic rapid al sistemelor de inteligență artificială. Modelele actuale de guvernare instituțională riscă să fie greșite, deci va fi nevoie să se prevadă altele noi, care ar putea fi mai bine adaptate dezvoltării exponențiale a inteligenței artificiale.

RELAȚII INTERNAȚIONALE

Repercusiunile dependenței absolute de tehnologie în războaie

Dr. Mohamad Al MOKDAD (Liban)

Evoluția războiului de-a lungul veacurilor a fost caracterizată de transformări dinamice, fiecare epocă introducând noi instrumente și tehnologii care redefinesc natura conflictului. Astăzi, armatele statelor se disting prin modalitatea de adaptare la revoluția tehnologică, deoarece dependența de mijloace avansate de război a devenit mai evidentă ca niciodată.

Atraktivitatea munițiilor ghidate, a sistemelor autonome și a rețelilor interconectate creează premisele dezvoltării unor capacități militare de neegalat. În acest articol vom analiza avantajele pe care tehnologia le oferă forțelor militare, subliniind totodată dilemele tehnice și etice pe care le prezintă armele autonome și potențialele vulnerabilități care decurg din dependența excesivă de sistemele de înaltă tehnologie.

Nu există nicio îndoială că utilizarea tehnologiei avansate în războaie aduce multe avantaje, ceea ce contribuie la creșterea eficacității și eficienței pe câmpul de luptă. Tehnologia permite dezvoltarea și utilizarea de muniții ghidate, cum ar fi bombe ghidate cu laser și rachete ghidate prin GPS. Această precizie, la rândul său, reduce posibilitatea de daune colaterale și victime civile, deoarece forțele militare pot viza structuri specifice sau locații inamice cu o mai mare precizie.

Progresul tehnologic permite, de asemenea, crearea de arme inteligente care își pot modifica traseul sau ținta în timp real, ceea ce duce la îmbunătățirea preciziei generale a loviturilor. Reduce riscul de distrugerii nedorite.

Utilizarea vehiculelor aeriene fără pilot (UAV), vehiculelor terestre fără pilot (UGV) și a altor sisteme automate permite forțelor militare să efectueze operațiuni de recunoaștere, supraveghere și chiar luptă, fără a pune în pericol direct viața soldaților. De asemenea, soldații pot opera anumite sisteme militare de la o distanță sigură, reducând expunerea la pericol.

De exemplu, permite vehiculelor coordonate de la distanță să elimine bombe fără a prezenta fizică.

Sursa: <https://digipedia.ro/este-posibila-o-noua-tehnologie-de-transmitere-datelor/>

Tehnologia avansată permite operațiuni sofisticate de interceptare a semnalelor și desfășurarea de operațiuni de intelligence cibernetic, iar monitorizarea comunicațiilor inamicului și a activităților cibernetice contribuie la o înțelegere cuprinzătoare a capacităților și intențiilor adversarului.

Criptarea și protocoalele de comunicații securizate protejează, de asemenea, comunicațiile militare împotriva interceptării și accesului neautorizat, ceea ce este esențial pentru menținerea securității operaționale și prevenirea scurgerii de informații.

În același timp, statele cu tehnologie militară superioară câștigă un avantaj strategic față de adversari, descurajând potențiale conflicte și afectând echilibrul de putere în relațiile geopolitice.

În timp ce încorporarea tehnologiei avansate în război oferă multe avantaje, dependența absolută de tehnologie prezintă, de asemenea, o serie de provocări și vulnerabilități. Pe măsură ce sistemele militare devin mai interconectate și dependente de infrastructura digitală, crește riscul atacurilor cibernetice. Adversarii vizează rețelele de comunicații, sistemele de comandă și control și infrastructura critică, perturbând operațiunile militare și compromițând informațiile sensibile.

Capacitățile cibernetice permit adversarilor să deasfășoare acțiuni de spionaj și război informațional, să se infiltreze în baze de date militare pentru a culege informații, să răspândească informații false sau să manipuleze datele. Acest lucru poate duce la dezinformare strategică și confuzie. Uneori, complexitatea tehnologiei militare moderne duce la riscul unor defecțiuni tehnice. Pot apărea defecțiuni în software, hardware sau sisteme de comunicații, ceea ce duce la pierderea capacităților critice și compromite succesul misiunii.

Adversarii pot exploata vulnerabilitățile sistemelor de armament de înaltă tehnologie. De exemplu, interceptarea sau manipularea semnalelor care controlează sistemele fără pilot sau identificarea vulnerabilităților în măsurile de securitate cibernetică ar putea face tehnologiile militare avansate ineficiente. Uneori, tehnologiile de ultimă oră devin ținte pentru inginerie inversă de către adversari, permițându-le să reproducă sau să anuleze avantajele acestor sisteme.

Pe măsură ce sistemele militare avansează tehnologic, pregătirea și abilitățile necesare pentru a le opera și întreține devin mai specializate. Lacunele în pregătire sau experiența insuficientă în rândul personalului pot duce la ineficiențe operaționale și erori. Cea mai periculoasă este dependența excesivă de tehnologie, care reduce luarea deciziilor umane în situații critice și poate duce la incapacitatea de a se adapta atunci când se confruntă cu circumstanțe neașteptate. Într-un context similar, dezvoltarea armelor autonome ridică întrebări etice cu privire la delegarea luării deciziilor letale către mașini.

Munițiile ghidate și tehnologiile avansate nu garantează evitarea completă a victimelor civile. Defecțiunile tehnologice sau interpretarea greșită a datelor pot cauza prejudicii neintenționate necombatanților. Echilibrarea beneficiilor tehnologiei avansate cu nevoia de a atenua aceste provocări necesită eforturi continue în cercetare, dezvoltare și cooperare internațională.

Măsurile eficiente de securitate cibernetică, redundanța în sistemele critice și o abordare centrată pe om a integrării tehnologiei sunt esențiale pentru abordarea vulnerabilităților asociate cu dependența absolută de tehnologie în război. În timp ce tehnologia avansată, cum ar fi muniția ghidată cu precizie, urmărește reducerea victimelor civile, nu există nicio garanție privind precizia. Riscul de daune colaterale există în continuare, iar eșecul tehnologic sau interpretarea greșită a datelor ar putea duce la vătămarea involuntară a civililor.

Principiul moral al proporționalității afirmă că utilizarea forței trebuie să fie proporțională cu obiectivul militar. Determinarea nivelului adecvat de forță și a ponderii potențialelor vătămări aduse civililor este o provocare în contextul războiului modern. Dezvoltarea și implementarea tehnologiilor ascunse pot duce la lipsa de transparență și responsabilitate.

Abordarea acestor provocări etice necesită o abordare cu mai multe fațete care să includă factorii de decizie, liderii militari, dezvoltatorii de tehnologie și publicul larg. Dialogul continuu, aderarea la standardele juridice internaționale și aderarea la principiile etice sunt esențiale pentru depășirea complexităților etice asociate cu dependența puternică de tehnologie în timpul războiului.

În ceea ce privește repercusiunile strategice ale dependenței tehnologice în contextul militar, acestea sunt multiple și includ avantaje și provocări. Deși tehnologia avansată poate oferi un avantaj semnificativ în războiul convențional, ea prezintă și vulnerabilități care pot limita capacitatea de adaptare și de răspuns, în special în fața amenințărilor neconvenționale sau asimetrice.

Menținerea unui echilibru între progresul tehnologic și nevoia de adaptare este esențială pentru a ne asigura că forțele militare pot aborda în mod eficient o gamă largă de amenințări, de la conflicte convenționale la provocări neconvenționale și asimetrice. Din punct de vedere strategic, o abordare echilibrată care ține cont de capacitățile tehnice ridicate și adaptabilitatea este esențială pentru menținerea unei forțe militare flexibile și

eficiente.

În peisajul interconectat al războiului modern, în care dronele și mașinăriile autonome sunt elemente de bază, intervin considerentele etice. Spectrul victimelor civile, etica utilizării armelor autonome și responsabilitatea celor care dețin monopolul tehnologiilor avansate necesită toată atenția noastră.

În timp ce privim spre viitor, jocul de pe tabla de șah a geopoliticii globale se desfășoară cu o dinamică în continuă evoluție. Vulnerabilitățile apărute ca urmare a dependenței absolute de tehnologie evidențiază nevoia de flexibilitate, adaptare și viziune strategică. Lecțiile istoriei ne învață că avansul tehnologic nu ne poate feri de caracterul imprevizibil al conflictelor.

RELAȚII INTERNAȚIONALE

India se apropie de Uniunea Europeană (UE) în contextul unei competiții cu China și Pakistan, dar și a unei relații neclare cu Rusia

„Ai învățat regulile jocului. Tot ce trebuie să faci este să joci mai bine decât oricine altcineva.”

Albert Einstein

Introducere

Pe măsură ce confruntarea strategică din ce în ce mai intensă dintre SUA și China domină multe dezbateri de politică externă, o altă competiție importantă se desfășoară de ceva timp, dar în liniște. Confruntarea dintre India și China pentru influența în Asia de Sud se va dovedi probabil crucială pentru strategia Washingtonului de a menține regiunea „liberă și deschisă” de coerciția chineză. Și vestea bună, cel puțin deocamdată, este că New Delhi – un partener al SUA și UE din ce în ce mai apropiat – a reușit în mare parte să respingă influența crescândă a Beijingului în regiune.

În istoria sa, India a susținut în mod tradițional principiile autonomiei strategice și ale nealinierii ca elemente de bază ale politicii sale externe. Cu toate acestea, în ultimii ani au apărut schimbări marcante, în special în ceea ce privește securitatea și legăturile sale economice cu Uniunea Europeană (UE), care lasă să se întrevadă o recalibrare a perspectivei Indiei.

Această evoluție poate fi atribuită influenței tot mai mari a „factorului China” în calculele Indiei – un potențial element schimbător de joc și relaționare în relațiile UE-India. Din 1947, New Delhi a menținut o poziție de ambivalență și ezitare de a se angaja la orice înțelegere sau acord de securitate în lume. Singura excepție notabilă a fost relația sa cu Uniunea Sovietică (fosta URSS) în timpul Războiului Rece, care s-a născut din necesitatea generată de evoluțiile la nivel global și a fost influențată de poziția SUA în relaționarea cu Pakistan și China.

Sursa: <https://indusresearch.in/india-in-a-new-multipolar-world/>

India se află într-o competiție acerbă cu China și Pakistan, dar și în una neclară cu Rusia

Acum, contextul regional și global s-a schimbat în mod semnificativ. Resurgența competiției marilor puteri, șocurile globale precum pandemia de COVID-19, dezvăluirile pe care le-a adus la lumină în ceea ce

privește (inter)dependența energetică și, din ce în ce mai complet, cea economică între statele lumii și cel mai recent, invazia rusă a Ucrainei, au evidențiat provocările, inclusiv cele generatoare de tensiuni, cu care se confruntă India în relaționarea cu China de când acest stat se află sub conducerea lui Xi Jinping.

China urmărește ca și câștigarea încrederii să rămână o chestiune strict bilaterală și nu dorește ca organizații precum G20 și SCO sau celelalte trei state membre BRICS – Brazilia, Rusia și Africa de Sud – sau chiar instituțiile conduse de ASEAN să joace orice rol în procesul de normalizare ipotetic de până acum. Procedând astfel, China provoacă aspirațiile multilaterale ale Indiei și reduce de facto capacitatea New Delhi de a gestiona în mod colectiv consecințele ascensiunii Chinei pentru sine și regiune.

„Factorul China” în politica externă a Indiei poate fi împărțit în trei variabile principale:

a) În primul rând, disputele de lungă durată la granița Indiei cu China rămân o preocupare critică. Confruntările recente, inclusiv episodul fatal din iunie 2020, care a dus la moartea a 20 de militari indieni și a unui număr necunoscut de victime chineze, reprezintă un punct culminant al disputelor recurente de-a lungul Liniei de Control efectiv (LAC). Aceste ciocniri sunt alimentate de lipsa unei delimitări comune a graniței și de dezvoltarea sporită a infrastructurii de către ambele părți. Tensiunile au fost și mai mult exacerbate de dinamica schimbătoare a relațiilor lor bilaterale, în special în ceea ce privește puterea economică și cheltuielile de apărare, dar și de amprenta președintelui chinez, Xi Jinping, asupra politicii externe a Chinei. Sub conducerea sa, China a adoptat o atitudine mult mai puternică și mai proactivă cu privire la chestiuni sensibile referitoare la revendicările de suveranitate ale țării asupra unor alte teritorii, cum ar fi cele din Hong Kong, Taiwan, Marea Chinei de Sud și, ceea ce este crucial pentru New Delhi, și frontiera sino-indiană.

Într-un astfel de context al evoluțiilor, o multitudine de alte puncte dificile au împiedicat liniștirea relațiilor dintre India și China și au devenit mai importante de-a lungul timpului, având în vedere contextul general al relației bilaterale marcat semnificativ printre altele și de: sprijinul Indiei pentru Dalai Lama, dezacordul și respingerea de către India a Inițiativei *Belt and Road* (BRI), excedentul comercial demn de remarcat în favoarea Chinei, care a atins 100 de miliarde de dolari, în 2022, participarea Indiei la Dialogul de Securitate Cvadrilateral și relațiile strânse sino-pakistaneze.

Atâta timp cât investițiile în infrastructură și, în consecință, militarizarea zonelor de frontieră sunt crescute de ambele părți, India și China vor continua să se confrunte cu puncte de vedere diferite și semnificative disensiuni cu privire la granița lor comună, lipsită de o demarcație de comun acord acceptată. Discuțiile la nivel ministerial instituite pentru a răci tensiunile, pur și simplu reiterează aceeași poveste, fără rezultate concrete sau o evaluare clară a situației de pe teren. Această retorică poate minimiza temporar tensiunile dintre cele două țări, dar nu reușește să genereze niciun progres semnificativ. India nu se mai mulțumește cu „afacerile ca de obicei” cu China, iar acest lucru servește doar pentru a ilustra faptul că, dacă nu se înregistrează progrese, disputele la granița sino-indiană se vor intensifica și mai mult în următorii ani.

În iunie 2020, China și India au încheiat o etapă de gestionare a diferențelor lor de-a lungul LAC, fără alte decese înregistrate. De atunci, au intrat într-o nouă fază, după cum a subliniat și Rana Mitter¹, fază în care trebuie să se ocupe de „un stat care nu-și mai cere scuze că este autoritar” și care este în prezent a doua cea mai mare economie din lume - China.

Într-adevăr, de la acordul important dintre Rajiv Gandhi² și Deng Xiaoping³, din 1988, pentru a pune deoparte disputele frontaliere și a urmări cooperarea în alte domenii precum comerțul și cultura, relația dintre cele două țări a suferit o transformare semnificativă.

b) În al doilea rând, India este din ce în ce mai preocupată de alinierea sino-rusă. Datorită unui set de evoluții geopolitice diferite, relațiile sino-ruse s-au îmbunătățit constant chiar înainte de invazia Ucrainei, cele două țări fiind legate de poziția lor comună de competitor sau chiar de adversar, manifestată față de SUA.

¹Rana Shantashil Rajyeswar Mitter (născut la 11 august 1969) este un istoric și politolog britanic de origine indiană, specializat în istoria Republicii Chineze. El este la catedră privind relațiile SUA-Asia, la Harvard Kennedy School. Până în 2023 a fost profesor de Istoria și Politica Chinei Moderne la Departamentul de Politică și Relații Internaționale de la Universitatea din Oxford, fost director al Centrului Chinez din Oxford. Cartea sa din 2013 *China's War with Japan, 1937-1945: The Struggle for Survival* (intitulată *Forgotten Ally: China's War with Japan, 1937-45* pentru publicare în SUA), despre al doilea război chino-japonez, a fost bine primită de critici.

²Rajiv Ratna Gandhi (20 august 1944 – 21 mai 1991) a fost un politician indian care a fost al șaselea prim-ministru al Indiei din 1984 până în 1989. El a preluat funcția după asasinarea mamei sale, pe atunci prim-ministru Indira Gandhi, pentru a deveni cel mai tânăr prim-ministru indian la vârsta de 40 de ani. A servit până la înfrângerea sa la alegerile din 1989, iar apoi a devenit liderul opoziției, Lok Sabha, demisionând în decembrie 1990, cu șase luni înainte de asasinarea sa.

³Deng Xiaoping (22 august 1904 – 19 februarie 1997) a fost un revoluționar și om de stat chinez care a servit ca lider suprem al Republicii Populare Chineze (RPC) din decembrie 1978 până în noiembrie 1989. După moartea președintelui Partidului Comunist Chinez, Mao Zedong, în 1976, Deng a ajuns treptat la puterea supremă și a condus China printr-o serie de reforme de anvergură în economia de piață, câștigându-și reputația de „Arhitect al Chinei moderne”.

Într-un astfel de context, putem spune că, așa cum era de așteptat, abținerea Indiei la aproape toate voturile de la nivelul ONU împotriva invadării Ucrainei de către Rusia arată că parteneriatul său cu Rusia încă are o putere de rezistență majoră. Deși India a înăspriț limbajul politic și diplomatic pe care l-a folosit în declarațiile sale de-a lungul timpului în plan extern, în cazul Rusiei se poate observa că a ales totuși varianta abținerii, mai degrabă decât să condamne în mod explicit invazia Ucrainei. Un motiv cheie este dependența Indiei de tehnologia și echipamentele militare importate din Rusia, o situație de lungă durată care datează din timpul Războiului Rece.

Cu toate acestea, putem menționa fără rezerve că un alt factor foarte influent este ezitarea sa de a accepta apropierea Rusiei de China, o astfel de relaționare Moscova-Beijing fiind catalogată ca cea mai mare amenințare la adresa Indiei.

Aderarea Rusiei la axa ostilă existentă deja, Pakistan-China, ar fi catastrofală pentru India. Este semnificativ să subliniem că, în trecut, New Delhi a contat pe sprijinul Moscovei pentru a-și intensifica și echilibra preocupările sale de securitate regională în relațiile cu China și Pakistan. Cu toate acestea, pe măsură ce relațiile dintre Moscova și Beijing par a deveni din ce în ce mai strânse, implicarea Rusiei în politicile de securitate ale Indiei se află vizibil într-un proces de scădere în timp, dar o reducere majoră a unui astfel de proces va necesita timp mai îndelungat, cel puțin din dorința și interesele majore ale Rusiei.

Aceste elemente semnaleză că relația Indiei cu Rusia este adânc înrădăcinată în istorie, dar menținută din necesitate pentru propriile interese de ambii actori internaționali. India este conștientă de alinierea sino-rusă, dar rămâne pragmatică, optând pentru soluții decizionale strict personale. Semnarea acordurilor cu Rusia pentru a achiziționa mai mult petrol la un preț relativ scăzut este doar un exemplu al acestei abordări.

c) În al treilea rând, prezența Chinei în vecinătatea imediată a Indiei a fost un motiv de îngrijorare de câțiva ani, dar de când Xi Jinping a venit la putere și a adoptat rapid o politică externă mai asertivă de la care Asia de Sud nu este scutită, aceste preocupări au devenit mai importante. De fapt, China a căutat în mod activ să influențeze regiunea prin valorificarea legăturilor politice și investițiile masive prin BRI, din care fac parte toate țările din Asia de Sud, cu excepția Bhutanului⁴ și a Indiei. Acest lucru a pus Beijingul și New Delhi în competiție directă, angajându-se într-o rivalitate geo-economică pentru a câștiga influență în Asia de Sud și Oceanul Indian.

Pakistanul este cheia în acest context, având în vedere rivalitatea dușmănoasă istorică față de India. Relațiile chino-pakistaneze au o bază solidă care datează din timpul Războiului Rece și s-au întărit în continuare, începând cu 2015, odată cu înființarea Coridorului Economic China-Pakistan, o componentă majoră a BRI. Cu toate acestea, din cauza tulburărilor economice și politice recurente din Pakistan, succesul acestui demers și, prin urmare, al relațiilor economice bilaterale, a fost pus sub semnul întrebării.

Influența Chinei în Asia de Sud se extinde și în Oceanul Indian, acoperind națiunile insulare din Sri Lanka și Maldive. Situațiile politice din aceste țări sunt într-o stare constantă de schimbare, întregul acest proces influențând relațiile Chinei și Indiei cu acestea.

Beijingul și-a întărit controlul asupra întregii regiuni a Oceanului Indian în ultimele două decenii. A creat o rețea de facilități militare și comerciale și și-a consolidat relațiile economice cu țările din regiune. În 2022, obligațiile Sri Lanka față de China au crescut la șapte miliarde de dolari, în timp ce Maldivele datorează Chinei aproximativ 40% din PIB. Aceste dependențe economice au erodat influența Indiei în vecinătatea sa imediată. New Delhi a construit legături diplomatice puternice cu alte țări din regiune prin diplomatie și inițiative precum cooperarea maritimă de securitate cu toți în regiune. Investițiile Chinei în regiune au băgat acum New Delhi într-o competiție economică în care, în cele din urmă, ar putea avea dificultăți în a o susține.

New Delhi încă exercită un rol dominant în Asia de Sud și, în special, în Oceanul Indian, dar pe măsură ce China își consolidează poziția în regiune, India rămâne hotărâtă în a preveni hegemonia chineză în Asia, subliniind în mod repetat că o lume multipolară începe cu o Asia multipolară și căutând parteneriate cu o varietate de țări, inclusiv SUA și UE. Beijingul este îngrijorat de legăturile militare tot mai mari ale Indiei, în special cu SUA, și tinde să ia în considerare intențiile Indiei prin prisma propriei rivalități cu SUA. Incapacitatea Indiei de a respinge China la graniță diminuează și mai mult influența New Delhi asupra statelor regionale mai mici, și anume Bangladesh, Nepal, Bhutan și chiar Maldive, prin absorbția resurselor financiare, militare și administrative care ar putea fi cheltuite pentru extinderea Indiei. De asemenea, pune întrebări despre puterea relativă a Indiei și capacitatea acesteia de a proteja țările vecine mai mici de coerciția chineză. Acest lucru impune pentru New Delhi o izolare și mai mare în regiunea care include și principalul său rival, Pakistan.

⁴Regatul Bhutan (traducându-se ca „Țara dragonului”), oficial Regatul Bhutanului, este o țară din sudul Asiei, aflată la poalele Munților Himalaya, învecinându-se la sud, est și vest cu India și la nord cu China. Între Bhutan și Nepal se află statul indian Sikkim, iar Bengalul de Vest separă statul de Bangladesh.

Între timp, Bangladesh – în ciuda legăturilor sale istorice cu India – s-a angajat din ce în ce mai mult în cooperarea în domeniul apărării cu China, care a fost cel mai mare furnizor de arme al țării, în perioada 2010-2020, însumând 73,6% din achizițiile militare străine făcute. În schimb, Bhutanul nu are relații diplomatice cu Beijingul, iar conflictul de la Doklam⁵, din 2017, nu a făcut decât să agraveze și mai mult sensibilitatea problemelor de frontieră dintre cele două state.

La 27 aprilie, ministrul apărării al Indiei, Rajnat Singh, s-a întâlnit cu omologul său chinez, Li Shangfu, la finalul reuniunii miniștrilor apărării din cadrul Organizației de Cooperare de la Shanghai (SCO), la New Delhi. Întâlnirea a fost încă o încercare de a găsi o cale de a scăpa de conflictul de trei ani de-a lungul frontierei în litigiu, care a început în mai 2020, când forțele indiene și chineze s-au ciocnit în Valea Galwan. De atunci, oficialii din ambele țări s-au întâlnit pentru 18 runde de discuții pentru a încerca să cadă de acord asupra unei dezangajări a trupelor din zonă, fără succes însă.

India – un stat esențial și beneficiar în concursul democrației vs. autocrației – pare cel mai implicat în ideea unei Asii multipolare și a unei lumi multipolare. India nu numai că și-a ridicat nivelul profilului global prin expertiză diplomatică, dar a devenit și liderul lumii în curs de dezvoltare. Mai important, India se străduiește să amplifice vocile Sudului Global, ca parte a unei ambiții mult mai mari: să modeleze o lume multipolară care respinge politica marilor puteri, reflectă diversitatea de astăzi și se bazează pe cooperarea incluzivă. Un număr mare de obiective multipolare ale Indiei sunt orientate spre crearea de oportunități pentru propria sa creștere.

India încearcă să se transforme într-o putere responsabilă recunoscută la nivel global care produce schimbări semnificative, prin obiectivul său de lungă durată de a câștiga un loc permanent în Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite (CS al ONU), cu toate că evoluția politicii externe indiene a fost adesea văzută prin prisma nealinierii. Acest lucru este evidențiat de tratarea recentă de către India a războiului Rusia-Ucraina și a enigmei Occident vs. Rusia. India s-a proiectat cu pricepere ca o piesă centrală neutră între rivalii ideologici, China și Occidentul concurând pentru India ca pârgie în geopolitica Indo-Pacific. Invocarea lui N. Modi a păcii și nu a războiului lui V. Putin la summit-ul SCO, din septembrie 2022, a exemplificat noul impuls al Indiei către statutul de mare putere, un aspect cheie al viziunii sale multipolare asupra lumii.

India se apropie din ce în ce mai mult de Uniunea Europeană

În general, India a fost forțată să-și regândească politica tradițională de nealinierie din cauza prezenței în expansiune a Chinei în jurul granițelor sale, a legăturilor sale strânse cu Rusia și a implicării sporite în Asia de Sud și în Oceanul Indian. Drept urmare, New Delhi a căutat să consolideze relațiile cu actori care împărtășesc obiective strategice similare, în special în domeniul apărării și securității.

Întărirea poziției Indiei în Asia de Sud și regiunea Oceanului Indian este în concordanță cu propriile interese ale Europei în comerțul liber și reziliența lanțului de aprovizionare, precum și cu susținerea unei ordini mondiale multipolare.

Unul dintre actorii cheie vizați de New Delhi în dezvoltarea procesului de cooperare în domeniul subliniat anterior este UE. Primele consultări UE-India privind securitatea și apărarea au avut loc în iunie 2022 la Bruxelles, vestind o nouă etapă în angajamentul bilateral. În timpul acestor consultări, ambele părți au discutat modalități de creștere a cooperării în „co-dezvoltarea și co-producția de echipamente de apărare, inclusiv participarea Indiei la PESCO”.

Cooperarea structurată permanentă (PESCO) este un cadru juridic în cadrul politicii de securitate și apărare a UE, conceput pentru a spori cooperarea în domeniul apărării între statele membre care doresc să o ducă mai departe. Includerea PESCO în aceste discuții ilustrează potențialul de îmbunătățire a cooperării în acest domeniu între cei doi parteneri, în special având în vedere dependența excesivă a Indiei de Rusia pentru importul de arme și muniții. Ca atare, cooperarea în materie de securitate va deveni probabil o componentă din ce în ce mai proeminentă a relației UE-India în viitor, aceasta fiind doar o parte din imaginea de ansamblu. Negocierile pentru un acord de liber schimb UE-India au fost relansate în iunie 2022, odată cu lansarea Consiliului pentru comerț și tehnologie, un forum bilateral care marchează o nouă fază a cooperării bilaterale între cele două entități.

Acest lucru se datorează parțial efectului de oglindă al alinierii sino-ruse, întrucât UE încearcă să-și reducă dependența de China, iar India încearcă să-și reducă dependența atât de Rusia, cât și de China în ceea ce privește aprovizionarea cu produse și echipamente militare și, respectiv, dependența de importuri.

⁵Doklam este o zonă din Bhutan descrisă ca parte a Bhutanului în hărțile din 1961, dar este revendicat și de China. Disputa nu a fost rezolvată, în ciuda mai multor runde de negocieri la graniță dintre Bhutan și China. Zona are o importanță strategică pentru toate cele trei țări (Bhutan, China și India).

În acest context, parteneriatul strategic al Indiei cu Franța este un catalizator semnificativ pentru evoluții pozitive în relațiile UE-India. Între 2017 și 2021, Franța a fost al doilea cel mai mare furnizor de arme al Indiei, după Rusia și înaintea SUA. Această relație este unică și, în anumite privințe, chiar mai puternică decât cea cu SUA. Nu este surprinzător, că totuși China cea mai importantă amenințare de securitate pentru India, depășind chiar și amenințarea percepută ca fiind istorică pentru India, Pakistanul. În ciuda preocupării comune cu privire la China, încă se mai manifestă o reticență semnificativă de la New Delhi către Washington, făcând astfel Franța un potențial partener cheie în reducerea dependenței Indiei de Rusia.

În acest context, securitatea maritimă este un domeniu cu mare potențial pentru aprofundarea relațiilor UE-India. Mediul de securitate din spațiul Indo-Pacific devine din ce în ce mai instabil și „aglomerat” din cauza tendințelor tradiționale de securitate, cum ar fi bugetele militare crescute, achiziționarea de nave și rachete anti-navă în regiune, precum și tendințele de securitate netradiționale, precum încălzirea globală și competiția pentru resursele marine. Relațiile UE-India în acest domeniu au fost consolidate prin primele exerciții navale comune desfășurate în iunie 2021 și prin stabilirea unui dialog regulat de securitate. Mai recent, la Forumul ministerial al UE - Indo-Pacific, desfășurat la Stockholm, în mai 2023, ministrul indian de externe, Subrahmanyam Jaishankar⁶, a invitat în mod explicit UE să se alăture Inițiativei pentru Oceanele Indian și Pacific, deschizând calea pentru un dialog mai cuprinzător privind această regiune.

Multiplele canale de comunicare stabilite de cele două părți sunt esențiale pentru a permite Indiei să înțeleagă mai bine situația de securitate a Europei și pentru ca Europa să înțeleagă preocupările Indiei în vecinătatea sa și regiunea Indo-Pacific.

Îmbunătățirea cunoștințelor despre India și analiza impactului relațiilor sino-indiene asupra legăturilor UE-India va îmbunătăți predictibilitatea și fiabilitatea relației UE-India în ansamblu. UE ar trebui să adopte o poziție mai fermă și mai hotărâtă cu privire la relațiile sino-indiene, în special în ceea ce privește disputele la granița sino-indiană, pentru a construi încrederea în relația cu India. Cu toate acestea, la rândul său, India trebuie să inducă o percepție adevărată de apropiere rapidă și reală de UE. Având în vedere poziția sa actuală cu privire la invazia rusă a Ucrainei, New Delhi nu se poate aștepta ca UE să-și rupă atitudinea preponderent apatică atunci când China decide să redeseneze granițele sino-indiene din nou. Pe măsură ce războiul din Ucraina continuă, vom vedea în ce măsură UE și India sunt capabile să acționeze în favoarea preocupărilor lor comune ca niște foarte buni și de încredere aliați.

Aceste angajamente consecutive ar trebui să dea impuls relațiilor Indiei cu țările europene. Aceasta este, de asemenea, o oportunitate pentru India și țările europene de a-și rezolva diferențele cu privire la percepția amenințărilor strategice care apar din Rusia și China.

Continuând cu activitatea diplomatică accelerată, India a salutat președintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, precum și miniștrii de externe din Lituania, Luxemburg, Norvegia, Polonia, Portugalia, Slovenia și Țările de Jos, la New Delhi, cu ocazia desfășurării Dialogului Raisina, în perioada 25-27 aprilie 2023. În plus, premierul indian, Narendra Modi⁷ a vizitat Germania, Danemarca și Franța, în perioada 02-04 mai 2023.

De la începutul războiului Rusia-Ucraina, țările europene împreună cu SUA au insistat ca India să se alăture lor și să se opună agresiunii Rusiei, un apel căruia India nu i-a răspuns și nu i-a dat curs până acum. Ministrul Afacerilor Externe al Indiei, S. Jaishankar, în timp ce s-a adresat Dialogului Raisina, a subliniat modul în care Europa a ales să nu răspundă atunci când ordinea bazată pe reguli era amenințată în Asia.

⁶Subrahmanyam Jaishankar este un diplomat și politician indian, ministru al afacerilor externe al Guvernului Indiei, din 30 mai 2019. Este membru al Partidului Bharatiya Janata și membru al Parlamentului în Rajya Sabha, din 5 iulie 2019. Anterior a fost secretar de stat la externe din ianuarie 2015 până în ianuarie 2018. El a devenit al doilea diplomat care a fost numit ministru al Afacerilor Externe al Indiei, după Natwar Singh.

⁷Narendra Damodardas Modi este un politician indian care este cel de-al 14-lea prim-ministru al Indiei, din mai 2014. Modi a fost premierul Gujarat, din 2001 până în 2014 și este membru al Parlamentului (MP) pentru Varanasi. El este membru al Partidului Bharatiya Janata (BJP) și al Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), o organizație naționalistă hindusă de dreapta paramilitară de voluntari. Este cel mai longeviv prim-ministru din afara Congresului Național Indian. Gujarat este un stat pe litoralul de vest al Indiei. Cu 196.024 km² este al cincilea stat indian ca suprafață și al nouălea stat în funcție de numărul locuitorilor cu 60,4 milioane. Gujaratul se învecinează cu Rajasthanul la nord-est, cu Dadra și Nagar Haveli și Daman și Diu la sud, cu Maharashtra la sud-est, cu Madhya Pradesh la est și cu Marea Arabiei și provincia pakistaneză Sindh la vest. Capitala sa este Gandhinagar, iar cel mai mare oraș - Ahmedabad. Poporul gujarati sunt băștinașii acestui stat și limba gujarati este limbă oficială. Economia Gujaratului este a cincea ca mărime în India cu un PIB de 210 miliarde dolari SUA și se poziționează pe al 11-lea loc în funcție de PIB pe cap de locuitor cu 2700 dolari SUA. Statul are tradițional un șomaj redus și este considerat unul dintre statele cele mai industrializate.

În actualul context al evoluțiilor globale, relațiile UE cu China se răcesc semnificativ

Țările europene au criticat foarte mult Rusia pentru războiul său împotriva Ucrainei. Cu toate acestea, aceste țări au manifestat atenție când au adoptat o poziție fermă în ceea ce privește China, în ciuda creșterii fricțiunilor dintre ambele entități. După refuzul Chinei de a critica Rusia în legătură cu invazia sa din Ucraina, discordia dintre Europa și China este din ce în ce mai evidentă.

Cum foarte bine se cunoaște, Summit-ul UE-China a avut loc la 01 aprilie 2023, după aproximativ doi ani. Cu toate acestea, întâlnirea nu a reușit să reducă decalajul tot mai mare dintre UE și China. UE a ridicat probleme precum războiul din Ucraina, sancțiunile împotriva membrilor Parlamentului European (MEP) și încălcările drepturilor omului, inclusiv în Hong Kong. China nu a abordat aceste critici. În schimb, China și-a exprimat preferința de a sfătui UE să urmărească realizarea unei autonomii strategice prin detașarea de SUA. Înalțul Reprezentant al UE pentru Afaceri Externe, Josep Borrell, a numit această întâlnire drept „dialogul surzilor”, deoarece UE și China se mișcă în mod clar în direcții opuse și își caută sprijinul reciproc în probleme politice imposibil de soluționat.

Tensiunile au făcut ca două succese anterioare în relațiile China-Europa să arate ca eșecuri: un tratat bilateral de investiții și ofertă populară a Chinei pentru a se implica în Europa Centrală și de Est. UE și China au încheiat negocieri de principiu pentru Acordul cuprinzător pentru investiții (CAI), în decembrie 2020. Acest acord a fost menit să creeze condiții de concurență echitabile pentru investitorii de pe ambele piețe. Dar, în mai 2021, la mai puțin de șase luni de la încheierea negocierilor, Parlamentul European a votat înghețarea procesului legislativ pentru ratificarea acestui acord.

Această mișcare a venit în urma disputelor dintre Bruxelles și Beijing, în care ambele părți și-au impus sancțiuni și contra sancțiuni oficialilor celor două entități. Încă de la început, această înțelegere a fost considerată ca fiind beneficiară Chinei mai mult decât UE. De asemenea, această înțelegere a fost criticată și de SUA, acordul confruntându-se acum cu un viitor incert, deoarece relațiile dintre UE și China nu arată semne de îmbunătățire.

Cooperarea Chinei cu țările din Europa Centrală și de Est a lovit și a creat, de asemenea, o perioadă dificilă. Prin inițiativa 17+1, care a fost lansată în 2012 ca 16+1, China a intenționat să investească în dezvoltarea infrastructurii în Europa Centrală și de Est, care este relativ mai puțin dezvoltată decât Europa de Vest. Cu toate acestea, Lituania care a demisionat în 2021, a criticat China pentru crearea diviziunilor în cadrul UE prin această grupare. Alte țări din Europa Centrală și de Est sunt, de asemenea, nemulțumite de funcționarea celor 17+1. Mai mult, poziția Chinei de partea Rusiei în războiul acesteia din urmă împotriva Ucrainei este un motiv de îngrijorare pentru țările din Europa Centrală și de Est. Mareike Ohlberg, un membru al programului pentru Asia din cadrul German Marshall Fund al SUA, a declarat: „Apropierea Chinei de Rusia și blamarea NATO este absolut inacceptabilă pentru cea mai mare parte a Europei Centrale și de Est. Guvernul chinez nu pare să înțeleagă, sau nu vrea să înțeleagă, că războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei este văzut ca o problemă existențială pentru majoritatea țărilor din regiune.”

Concluzii

În contextul evoluțiilor la nivel global, este semnificativ de subliniat că, de la războiul Rusia-Ucraina, India a luat măsuri pentru a se distanța de Rusia și de a se apropia de UE, dar mai ales de Occident. În mod similar, este pertinent ca țările europene să recunoască amenințarea strategică pe care China o reprezintă nu doar pentru India, ci și pentru ordinea internațională bazată pe reguli. Țările europene prezintă deja câteva indicii încurajatoare de consolidare a relațiilor cu India. În timpul vizitei Ursulei von der Leyen, India și UE au convenit să lanseze Consiliul pentru comerț și tehnologie India-UE pentru a aborda provocările cheie comerciale, economice și tehnologice. De asemenea, în ultimii aproximativ doi ani, UE, Franța, Germania, Țările de Jos și Regatul Unit și-au formulat politicile respective cu privire la regiunea Indo-Pacific.

O implicare mai mare între India și țările europene le-ar permite să abordeze preocupările comune cu privire la ordinea bazată pe reguli stricte și libertatea de circulație și navigație. Relațiile mai strânse cu India ar aduce beneficii țărilor europene, nu doar din punct de vedere economic, ci și în ceea ce privește extinderea lor în regiunea Indo-Pacific.

UE a declarat India un partener prioritar în strategia sa pentru 2021 pentru Indo-Pacific, dar relația sa cu New Delhi a fost caracterizată de mult timp ca nu își ridică întregul potențial pe care îl are. Deziluzia crescândă a Europei față de China în ultimii doi ani a generat nevoia și a pregătit terenul pentru consolidarea în continuare a relațiilor cu India. UE ar trebui să acorde prioritate stabilirii și punerii în aplicare a strategiei UE de cooperare în Indo-Pacific, a Acordului de liber schimb UE-India, a Consiliului pentru Comerț și Tehnologie și a Parteneriatului pentru Conectivitate pentru a-și demonstra angajamentul și pentru a trece efectiv dincolo de

cooperarea simbolică cu India.

Deși este în interesul Chinei și al Indiei să soluționeze disputa, Beijingul pare să nu dorească să se angajeze în negocieri reale despre LAC, exprimându-și în schimb speranța că cele două părți ar putea trece peste această problemă și să-și consolideze încrederea reciprocă. Disputa Indiei și Chinei de-a lungul graniței este ilustrativă pentru rivalitatea tot mai mare dintre cele două țări, care modelează peisajul de securitate și mediul strategic din Asia de Sud. China câștigă putere și influență în Indo-Pacific – unde India a fost multă vreme puterea dominantă – și o folosește ca încă o arenă pentru rivalitatea sa strategică cu SUA.

Îngrijorarea reală la New Delhi este că Beijingul, cu care s-a ciocnit de mai multe ori de-a lungul graniței lor terestre disputate, intenționează să întindă o rețea de alianțe pentru a înconjura India – pe uscat și pe mare – și, în cele din urmă, să o înlocuiască ca putere dominantă asupra Asiei de Sud. Este semnificativ a menționa aici că toate țările din regiune, cu excepția Bhutanului, participă la Inițiativa Belt and Road (BRI), un vast plan economic pentru investiții și dezvoltarea infrastructurii. Beijingul și-a asigurat, de asemenea, accesul la porturile cheie de-a lungul Oceanului Indian, inclusiv Gwadar, în Pakistan, Hambantota, în Sri Lanka și Chittagong, în Bangladesh, evoluții care au făcut ca New Delhi să se îngrijoreze cu privire la așa-numita strategie a șirului de perle care vizează blocarea Indiei.

Desigur, Pakistanul rămâne o problemă insolubilă din cauza suveranității și a disputelor teritoriale de lungă durată asupra regiunii Kashmir, precum și a parteneriatului dintre Islamabad și Beijing. Cu toate acestea, putem spune că relațiile bilaterale dintre India și Pakistan nu s-au înrăutățit în mod apreciabil, permițându-i să urmărească îndeaproape evoluția situația în regiune pentru a-și asigura interesele.

Dacă India nu reușește să împiedice influența chineză să se adâncească în Asia de Sud, ar putea pune serios în pericol și strategia SUA pentru Indo-Pacific.

Având în vedere comerțul Europei cu regiunea și interacțiunea complexă a relațiilor dintre China, SUA, India, Rusia și UE, această dinamică a evoluțiilor va avea consecințe grave nu doar pentru regiune, ci și pentru Europa și chiar pentru întreaga lume.

Nu este exclus ca India să acorde în continuare prioritate parteneriatului cu Rusia în speranța că Moscova ar putea convinge Beijingul să-și schimbe comportamentul. În cele din urmă însă, dacă India ajunge la concluzia că totuși China o înconjoară cu succes, acest lucru ridică posibilitatea unui război între două mari puteri. Niciunul dintre aceste rezultate nu este de dorit și, pentru a le evita, Washingtonul ar trebui să caute să susțină eforturile New Delhi nu numai pentru a rămâne în fața Beijingului din Asia de Sud, ci și pentru a lărgi și mai mult decalajul dintre cele două state în favoarea Indiei.

RELAȚII INTERNAȚIONALE

Adaptarea vitezei în vremuri tulburi

Jean-Louis TERTIAN (Franța)

Lecțiile din crizele recente

Crize precum Covid 19 sau războiul din Ucraina au scos la iveală defecte în ceea ce privește capacitatea de răspuns și autosuficiența, cu consecințe majore asupra independenței strategice. Această afirmație este valabilă atât pentru state, cât și pentru companii. Dar știm de mult timp că fiecare criză nu este doar o sursă de amenințări, ci și de oportunități. Crizele recente au evidențiat și o problemă crucială: *managementul timpului*. Reactivitatea și capacitatea de a acționa rapid s-au dovedit a fi active puternice.

Dar există o condiție suplimentară: o viziune strategică care să permită anularea imediată a creșterii și concentrarea pe obiective pe termen lung. Asta presupune mult prea multe contradicții: să permită și să faciliteze reacția la o amenințare, pe de o parte, să înregistreze acțiunea pe termen lung de anticipare, pe de altă parte. Una dintre primele lecții din crizele recente a subliniat importanța menținerii stocurilor și a unei capacități de producție adecvate. Punerea în comun a resurselor în perioade de criză și-a arătat limitele, tendințele naționale reaparând rapid în perioadele de criză.

Timpul nostru este martorul multor transformări, de exemplu în domeniul tehnologiei digitale și al schimbărilor climatice. În aceste vremuri tulburi, capacitatea de a reacționa rapid permite mai ales prelungirea sau restabilirea dominației asupra altor actori.

Sursa: <https://ziare.com/conferinta-privind-viitorul-europei/conferinta-privind-viitorul-europei-cetateni-propuneri-decizii-ue-1739502>

Este necesară revenirea la gândirea strategică

În multe cazuri, reacția rapidă nu este suficientă. Reapariția războiului de mare intensitate în Europa are un impact asupra fluxurilor de energie, alimente și migrație. Din cei trei factori care au facilitat globalizarea: bani ieftini, energie ieftină și forță de muncă ieftină, toți s-au prăbușit, creând noi paradigme.

Pentru a preveni surprizele, dezvoltarea capacităților de gândire strategică este crucială. În acest sens, criza Covid a servit drept test pentru independența strategică a națiunilor. Pe măsură ce trecem de la o criză la alta, asistăm la apariția unui alt imperativ: deschiderea. A arăta ocupat poate fi satisfăcător pe termen scurt, mai

ales în context profesional. Dar crește riscul de a împiedica dezvoltarea strategiilor pe termen lung. O astfel de lipsă de pregătire este uimitoare. Să ne amintim de surprizele strategice evidențiate de Edward Luttwak, precum și de evenimentele Black Swan teoretizate de Nassim Taleb.

Energia schimbă regulile jocului

Problemele energetice se află în epicentrul oricărei reflecții asupra suveranității. Criza ucraineană și măsurile luate împotriva Rusiei au stârnit temeri cu privire la întreruperile aprovizionării pe care Moscova nu ezită să le exploateze, ca reacție la valurile de sancțiuni. Reindustrializarea ar reprezenta o actualizare semnificativă, având în vedere deceniile – cel puțin de la primul șoc petrolier – de pași în direcția opusă.

Poate șocul combinat al COVID-19 și criza ucraineană să provoace o întorsătură de 180°? Nu lipsesc obstacolele de depășit pentru că susținătorii dezindustrializării sunt, de fapt, numeroși. Ei au o prezență puternică în mass-media și o influență semnificativă, în special în sfera digitală, raliindu-se pentru protecția mediului, pentru lupta împotriva dezumanizării muncii și pledează pentru „cumpătare energetică”.

Penuriile pe care le-am experimentat în timpul crizei Covid și care s-au accentuat în timpul conflictului din Ucraina sunt consecința directă a unei alegeri făcute de zeci de ani în țările occidentale, aceea de a relocaliza externalitățile negative legate de producția industrială. Când lanțul de aprovizionare funcționează, locurile de muncă sunt primele „victime” ale offshoring-ului.

Dar atunci când circuitele logistice sunt perturbate sau blocate, se pune problema aprovizionării cu produse și deci a independenței strategice.

Forțele digitale de accelerație se schimbă

Un alt domeniu în care schimbările au loc rapid este sfera digitală. Într-o perioadă de solicitare constantă din partea rețelelor de socializare și de informare continuă care necesită o reacție imediată, mai este posibilă planificarea pe termen lung? Și am pute pune invers întrebarea? A fost angajarea noastră pe termen lung, acțiunea care ne-a ajutat să facem față fluxului continuu al cerințelor zilnice? Deși există algoritmi care fac munca în locul nostru, trebuie – și nu putem – să gândim, să memorăm, chiar dacă toate informațiile sunt stocate și la îndemână pe computerele și smartphone-urile noastre. Este o chestiune de voință. „Nu ne naștem oameni, devenim oameni”, a spus deja Erasmus.

Legată de decelerare în unele țări dezvoltate

Nu totul merge repede în viața economică. În țările industrializate, în Franța în special dar nu numai, sunt momente în care decelerăm. Această decelerare poate avea avantajele sale: oferă timp pentru explicații, pentru a se consulta cu părțile interesate și pentru a asigura un nivel de consultare și reflecție care nu este asociat în mod obișnuit cu economiile emergente.

Cu toate acestea, în perioada actuală de tulburări pe care o trăim, încetinirea se aseamănă cu mersul pe bicicletă cu riscul de a cădea. În cartea sa „Faster! France Sick of Its Time”, Guillaume Poitrinal observă o lume care se merge înainte, în timp ce Franța pare să încetinească. Mulți se plâng găsindu-se, asemenea unui Sisif modern, condamnați să-și ducă poverile la infinit. Unii laudă încetineala în general, mișcări precum „slow food” câștigând popularitate.

Acest accent pe individualism ridică întrebări cu privire la capacitatea noastră colectivă de a gândi și a acționa în interesul general. Deși este posibil să nu ne adâncim în rolul sacral în societatea noastră, urmărirea interesului general este un subiect de relevanță contemporană. Odată cu explozia digitală, totul se mișcă rapid – și din ce în ce mai rapid – în viața modernă. De asemenea, procesul de luare a deciziilor tinde să fie mai rapid. Concomitent, la fel ca lumea contemporană, devine mai complex. Există aici un paradox: pe de o parte, pentru a rămâne în cursă, trebuie să fii capabil să decizi rapid, chiar urgent; pe de altă parte, a-și menține discernământul în fața abundenței de informații înseamnă a-ți lua timp pentru a reflecta. O modalitate de a rezolva această contradicție este amânarea luării deciziilor până în ultimul moment posibil. Pe burse, studiile arată că o pauză de masă poate ajuta la stabilizarea sistemului.

Una dintre multe lecții: în războiul de mare viteză al tranzacționării cu frecvență ridicată nu câștigă întotdeauna cel mai rapid. În proliferarea algoritmilor concurenți, de multe ori strategia este cea care face diferența, nu viteza. Rezultă că încetinirea procesului decizional este consubstanțial cu dezvoltarea unei societăți în dezvoltare rapidă.

Acest lucru se datorează atât complexității tot mai mari a situațiilor, cât și luării în considerare a unui număr mai mare de părți interesate. Fenomenul este așadar firesc și un semn al progresului societății. Accelerarea istoriei – Michel și Halévy au arătat acest lucru – cu siguranță nu este privilegiul timpului nostru.

Progresele tehnice (roata, tiparnița, motorul cu abur, electricitatea etc.), dezvoltarea comerțului, revoluțiile și războaiele au dat adesea impresia că timpul se grăbește. Cu toate acestea, odată cu era digitală, această accelerare devine oarecum infinită.

Accelerarea procesului decizional în vremuri de criză

Într-o criză, nevoia ia locul dificultăților. Urgența dezvăluie procesele de luare a deciziilor care anterior păreau fără rezultat. A fost observată de multe ori în istorie. Criza Covid este „martorul” acestui proces. Urgența face posibilă scurtarea termenelor limită de consultare. Declararea unei situații de urgență accelerează luarea deciziilor, de unde tentația ca orice guvern să folosească crizele pentru a crea un sentiment de urgență.

Ne aflăm într-o eră a interdependenței proceselor de luare a deciziilor: răspunsurile care trebuie oferite de o țară trebuie să țină cont de cele adoptate de celelalte. Crizele accentuează tendințele și redefinesc echilibrele. În funcție de capacitatea lor de a se adapta, protagoniștii devin mai puternici sau mai slabi – într-o manieră darwiniană, parcă.

Pentru a fi receptiv, trebuie să ai o viziune pe termen lung, de unde și importanța înțelegerii și deschiderii. Acest lucru necesită pregătire și o viziune strategică clară. Încetinirea poate fi fatală într-un mediu în schimbare rapidă.

Combinarea vitezei cu valorile/obiectivele

În acest sens, lumea militară ne arată zilnic capacitatea de a îmbina valorile umane și asumarea riscurilor, în ciuda reducerilor capacităților și bugetelor care au însoțit „dividendul păcii”. Actuala tulburare geopolitică face o astfel de revizuire a priorităților cu atât mai necesară cu cât forțele armate vor trebui să se consolideze în multe domenii, inclusiv în ceea ce privește capacitatea de intervenție, reziliența sau disponibilitatea operațională.

Un exemplu care ilustrează diferența de tempo dintre principalii jucători, China și Statele Unite, este cel al deciziei adoptată de SUA în octombrie 2022 când a interzis exportul în China al elementelor electronice care conțin cipuri americane. Această interdicție are scopul de a reduce progresul Chinei în domeniul tehnologic și militar. Ea evidențiază că cele două țări nu se află la același nivel.

La fel ca în șah, Statele Unite caută să ia sau să recâștige avantajul pe termen scurt; ca și în jocul go, China își desfășoară strategia pe termen lung, strategii de încercuire mai discrete. Între timp, China a anunțat la sfârșitul lunii decembrie 2023 că va interzice exportul de tehnologie pentru fabricarea de magneți din pământuri rare, arătând atunci capacitatea sa de a juca cu SUA în acest sens.

Cum să găsești o cale de evoluție

Odată cu accelerarea schimbărilor economice, energetice, științifice, militare și geopolitice, este esențială o înțelegere a viitorului sub riscul de a suferi schimbările impuse de ceilalți actori. În fața unor sloganuri simpliste, trebuie să trecem dincolo de convingeri și să ne asumăm complexitatea situațiilor și a soluțiilor și să revenim la o etică a responsabilității. Ceea ce nu este nici simplu, nici motivant!

Aceasta înseamnă revenirea la o etică a responsabilității și acceptarea complexității lumii. Deși nu pune vieți în joc direct, războiul economic necesită, ca și lupta militară, curaj și perseverență. La toate nivelurile, depinde de cei responsabili, în cuvintele generalului Burkhard, șeful Statului Major al Apărării franceze, „să mențină un foc sacru la nivelul colectivului uman”. Acesta este prețul pe care trebuie să îl plătim pentru a putea menține coeziunea necesară apărării suveranității strategice. Curajul necesar pentru a face față crizelor pe termen lung începe atunci când suntem pregătiți să înfruntăm realitatea. Ea presupune ieșirea din peștera lui Platon și observarea lumii așa cum este cu adevărat. Abia atunci putem începe să semănăm speranță.

Cu toate acestea, această schimbare trebuie să vină cu o revizuire a tempo-ului. Ar trebui să ne pregătim pentru o schimbare radicală în abordarea noastră față de prioritățile și interesele țărilor noastre.

RELAȚII INTERNAȚIONALE

Situația din Orientul Mijlociu din perspectiva conflictului interetnic. Importanța identității colective și conflictul dintre Israel și Hamas

Andreea Cristina STANCA

Introducere

Conflictul israeliano-palestinian ilustrează un peisaj complex de tensiuni și divergențe profunde între cele două comunități. Acesta este imaginea completă a unui conflict interetnic și scoate la iveală multitudinea și diversitatea aspectelor care modelează dinamica conflictului și nu în ultimul rând demonstrează dificultatea soluționării și creionarea unui drum spre pace. Adâncirea conflictului vine în urma polarizării celor două grupuri, a construirii a două identități colective distincte, a stereotipurilor, a diferențelor dintre *noi* și *ei*, și a fricilor legate de viitor. Disputându-și același teritoriu există o frică pe care cele două grupuri o împărtășesc și anume cea legată de distrugere. Specific, recunoașterea dreptului de a exista sau de a conduce a unuia dintre grupuri, naște pentru celălalt frică. Așadar, conflictul poate lua naștere în momentul în care unul dintre grupuri consideră că propria existență este legată implicit de existența celui alt grup. În cazul palestinienilor, există frici pe termen lung cauzate de acțiunile de excludere întreprinse de Israel, a continuității ocupației din teritoriile palestiniene și a divizării palestinienilor între Cisiordania și Fâșia Gaza. În ceea ce privește organizațiile palestiniene radicale sau teroriste, acestea creează frici pentru israelieni, dar și pentru Statul Israel. În acest caz sunt frici degate de securitate. Așadar, fricile alimentează conflictul, ambele grupuri temându-se de faptul că existența lor ca și colectivitate poate lua sfârșit.

Importanța identității în cadrul conflictelor interetnice

Analiza se concentrează asupra rolului vital pe care identitățile colective îl joacă în perpetuarea acestui tip de conflict. Un aspect important de clarificat este legat de includerea conflictului israeliano-palestinian în sfera conflictelor interetnice. În primul rând, fundația acestui conflict o reprezintă existența a două grupuri distincte care își dispută același teritoriu. Justificarea dreptului asupra acestui teritoriu implică argumente istorice, religioase, simbolice, culturale sau lingvistice. Așadar, atât israelienii, cât și palestinienii și-au construit argumente mai mult sau mai puțin solide pentru a demonstra de ce ei, și nu ceilalți ar trebui să controleze acel teritoriu.

Argumentele formulate în vedere justificării dreptului de a conduce teritoriul, au contribuit și la modelarea identității colective israeliene, respectiv a celei palestiniene. Se poate observa faptul că, de-a lungul timpului conflictul s-a adâncit și a început să înglobeze din ce în ce mai multe aspecte. În ultimul an, în spațiul public din mediul online a reapărut dezbaterea din aria israeliano-palestiniană referitoare la originea lui Iisus Hristos. Având scop propagandistic sau nu, putem observa că această discuție se încadrează în strategia de promovare sau consolidare a identității colective. În dezbateră despre originea lui Iisus Hristos se pot formula argumente istorice în vederea justificării dreptului de a conduce teritoriul disputat.

Așadar, identitatea joacă un rol crucial în cadrul unui conflict interetnic, identitățile celor două grupuri

devenind pe alocuri incompatibile și în mare parte divergente. Mai mult, modul în care un grup se deosebește de celălalt intră în sfera identității colective, creându-se stereotipuri și diferențe între *noi* și *ei*. În aceeași notă, exacerbară calităților propriului grup și evidențierea defectelor celuilalt sunt strategii pe care liderii politici le aplică deseori în cazul conflictelor interetnice. Urmărind declarațiile liderilor Hamas, observăm faptul că se accentuează importanța rezistenței împotriva ocupației israeliene și lupta împotriva Statului Israel. În același timp, discursurile oficialilor israelieni se concentrează pe securitatea națională și pe dreptul statului la autoapărare. Așadar, se creionează câteva principii ale identităților colective. De pildă, pentru palestinienii din Fâșia Gaza, identitatea se creionează în jurul luptei împotriva statului ocupant, palestinienii considerându-se luptători pentru eliberare de sub ocupația statului opresiv. Pentru israelieni, un aspect important din identitatea colectivă se referă la nevoia de protecție și securitate a propriei patrii. Scopul este acela de a crea sau a consolida identitatea colectivă și a o diferenția de cea a inamicului. Așadar se poate încerca polarizarea identităților colectivităților, rezultatul fiind adâncirea conflictului și producerea unei rupturi mai accentuate între cele două comunități.

Poate fi rațională violența în conflictele interetnice?

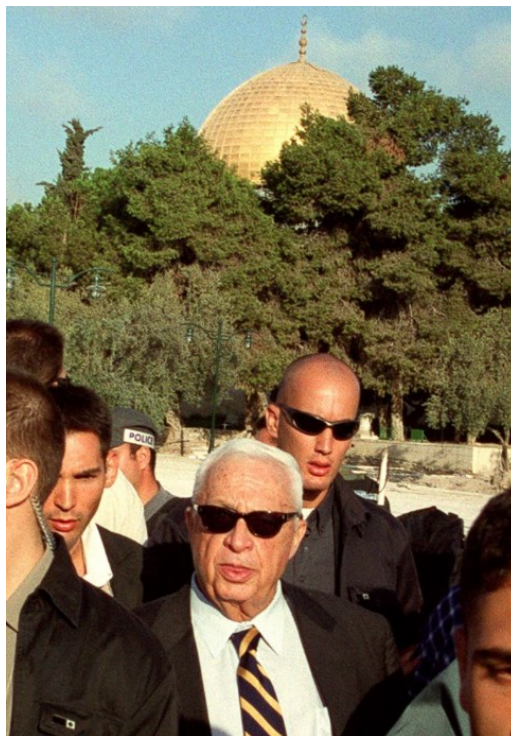
Conflictele pot lua naștere nu doar în urma interacțiunii dintre actori statali, ci și în momentul în care există violențe între diverse grupuri etnice. Modelul propus de teoria alegerii raționale în privința explicării de ce violența poate fi o opțiune viabilă, demonstrează faptul că violența este un răspuns rațional la fricile pe termen lung ale colectivităților. Mai exact, violența poate fi considerată a fi rațională în contextul în care grupul se confruntă cu frici în privința viitorului. Așadar, violența este alimentată de fricile colectivităților pe termen lung. În cadrul conflictului israeliano-palestinian există o multitudine de exemple care să susțină ideea enunțată anterior.

(Fotografie realizată de Laurent Rebours în timpul Intifadei Al-Aqsa

Sursa: <https://abcnews.go.com/International/palestinians-throw-stones-reporters-notebook/story?id=55200067>)

Dacă privim contextele în care au luat naștere cele două revolte palestinienesci, prima și a doua Intifadă, observăm faptul că palestinienii se confruntau cu frici legate de viitor, aceștia temându-se printre altele de faptul că elemente din cadrul identității lor colective sunt în pericol. În perioada primei Intifade, un element care ilustrează importanța identității în cadrul conflictelor interetnice este cel legat de cetățenie. Palestiniienii erau considerați israelieni arabi, iordanieni sau rezidenți palestinieni în funcție de zona în care locuiau. Un alt aspect interesant se referă la negarea existenței unei identități palestinienesci de către Israel, preferând să îi considere doar arabi. În acest context, conflictul a condus spre consolidarea identității palestinienesci cu scopul de a contracara nedreptățile comise de către Israel. În ceea ce privește cea de-a doua Intifada, aceasta a luat naștere în urma vizitei Prim-Ministrului israelian Ariel Sharon și a altor oficiali israelieni pe esplanada Moscheii Al-Aqsa, unul dintre cele mai importante simboluri ale lumii musulmane.

(În prim-plan, Ariel Sharon, prim-ministrul Israelului pe esplanada Muntelui Templului pe 28 septembrie 2000. Sursa: <https://abcnews.go.com/International/palestinians-throw-stones-reporters-notebook/story?id=55200067>)

Având în vedere desfășurarea evenimentelor din anii '90 și începutul anilor 2000, vizita israelienilor de pe Muntele Templului poate fi considerată doar scânteia care a aprins flacăra violențelor. Cu toate acestea, nu trebuie diminuată importanța evenimentului și rolul acestuia în dinamica conflictului. Însă, referitor la fricile colectivităților asupra viitorului, revolta palestiniană se încadrează în logica raționalității violenței. Concret, palestinienii se temeau de faptul că simbolurile religioase și culturale musulmane și palestinienilor se află în pericol, aceștia reacționând violent.

Atacul terorist al Hamas din 7 octombrie și reacția opiniei publice internaționale

Amplificarea continuă a acestui conflict conduce implicit la perioade de criză în care sunt implicate zeci de mii de victime civile și militare. Au loc totodată și schimbări în rândul spectrului politic, economic, social și nu în ultimul rând în ceea ce privește imaginea internațională a celor implicați. Trebuie observat și modul în care perioadele de criză conduc la polarizarea opiniei publice internaționale. În contextul actual, au loc zilnic manifestații care susțin fie cauza palestiniană, fie Statul Israel. Însă, câte dintre acestea militează pentru pace, având un caracter neutru și nepărtinitor?

Sloganul principal din cadrul manifestațiilor pro cauzei palestinienilor, *From the river to the sea, Palestine will be free*, nu doar că inspiră ură, dar este un mesaj care îndeamnă la violență și la exterminarea israelienilor.

Având în vedere rolul identității în cadrul conflictelor interetnice, putem sublinia importanța acestui aspect în cadrul situației actuale. De la atacul terorist al Hamas din 7 octombrie, până în prezent opinia publică s-a divizat între cele două tabere, exprimându-și susținerea în cadrul manifestațiilor. În cadrul evenimentelor, observăm existența și promovarea unor stereotipuri și sloganuri care exprimă ură și dispreț față de celălalt grup. Așadar, opinia publică internațională se identifică cu una dintre tabere, exprimând aprecierea față de identitatea colectivă a grupului pentru care militează în timp ce privesc cel puțin în mod negativ caracteristicile identității celuilalt grup. Nu trebuie ignorată nici influența pe care canalele media o exercită asupra opiniei publice. Situația actuală reiterează existența propagandei și a dezinformării venite dinspre agenții de presă diverse, ceea ce amplifică sentimentele și credințele susținătorilor ambelor tabere. Astfel putem observa clar cum diferențierea dintre *noi*, cei încununați de virtuți, și *ei*, inamicii lipsiți de apreciere, este accentuată în situații de criză precum cea actuală.

*(Pancartă folosită în cadrul manifestațiilor actuale -
fotografie realizată de Gayatri Malhotra, Octombrie 24, 2023,
Sursa: <https://www.laprogressive.com/the-middle-east/river-to-the-sea>)*

Concluzii

Ce concluzii putem deduce în urma evenimentelor actuale? În primul rând, situațiile de criză implică polarizarea opiniei publice. Mai mult, se evidențiază existența urii. Chiar dacă în general oamenii înclină spre una dintre tabere, în situații de criză aceștia își exprimă mult mai accentuat credințele, vizibil și public. Cu toate acestea, rolul acestor manifestații este de a crea o imagine favorabilă grupului susținut și de a evidenția disprețul față de ceilalți. Acest lucru nu poate contribui în niciun caz la încetarea ostilităților și nici nu pavează calea spre pace, ci adâncește conflictul prin accentuarea diferențelor dintre cele două grupuri, a stereotipurilor și a disprețului. Dacă începutul anului 2023 aducea în prim-planul evenimentelor reforma judiciară propusă de Netanyahu, anul 2024 este întâmpinat de o situație sensibilă, tragică și cu efecte devastatoare: ostatici capturați de Hamas care încă se află în Fâșia Gaza, zeci de mii de victime în rândul civililor palestinieni și israelieni, începutul unei probleme umanitare în Fâșia Gaza care va dăinui o lungă perioadă și nu în ultimul rând, imposibilitatea creionării unui drum spre pace.

RELAȚII INTERNAȚIONALE

Ce este Inițiativa „Belt and Road”?

Mehmet Berat Sumeroglu (Turcia)

Republica Populară Chineză a întreprins un proiect care vizează întinerirea istoricului Drum al Mătăsii prin valorificarea oportunităților din secolul XXI. Această inițiativă urmărește să stabilească conexiuni terestre și maritime cuprinzătoare în Asia, Africa și Europa prin șase coridoare economice. Proiectul acordă prioritate la cinci domenii cheie: coordonarea politicilor, conectivitate cu infrastructura, promovarea comerțului, integrarea financiară și promovarea interacțiunii interpersonale îmbunătățite.

În 2013, președintele chinez, Xi Jinping, a adus proiectul în prim-plan în timpul vizitelor sale în Kazahstan și Indonezia. Până în 2014, rutele specifice terestre și maritime au fost delimitate. Creat inițial ca „One Belt One Road” (OBOR), aspectul „belt” face referire la conexiunile terestre și feroviare, împreună cu proiecte de infrastructură care se întind din China până în Europa, în cadrul Centurii Economice a Drumului Mătăsii. Simultan, componenta „drum” cuprinde și rutele comerciale maritime și porturile care se extind de la Marea Chinei de Sud până la Marea Mediterană, ca parte a Drumului Mătăsii Maritim, din secolul XXI.

Sursa: <https://www.cadtm.org/A-critical-look-at-China-s-One-Belt-One-Road-initiative>

În 2016, proiectul a suferit o schimbare de nomenclatură, trecând de la „One Belt, One Road” la cea mai incluzivă „Belt and Road Initiative (BRI)”. Acest efort, central pentru politica externă a lui Xi Jinping, urmărește să susțină comerțul, să stimuleze creșterea economică și să aprofundeze legăturile regionale. În special, inițiativa a obținut statut constituțional în China în 2017.

Inițiativa se întinde în peste 70 de țări, cuprinzând 65% din populația lumii și implicând investiții extinse în infrastructură în drumuri, căi ferate, porturi, aeroporturi, centrale electrice și rețele de telecomunicații. Turcia, de asemenea, participă activ prin Inițiativa Coridorului Central, implicând o rețea feroviară care se extinde în Georgia și Azerbaidjan, traversând Marea Caspică și traversând Turkmenistan și

spre China. Această inițiativă, care prevede o nouă legătură economică între Asia și Europa, este prevăzută să acționeze ca un catalizator pentru ascensiunea economică a Chinei, având o importanță considerabilă pentru obiectivele geopolitice și geo-economice ale națiunii, dominația regională și rolul global.

În timp ce China subliniază potențialul inițiativei de a aduce prosperitate și creștere economică tuturor țărilor participante, anumiți experți și politicieni americani și europeni adoptă o poziție mai critică. Mai exact, ei caracterizează proiectele de infrastructură drept manifestări ale „diplomației capcanei datoriei chineze”, susținând că ar putea intensifica dependența țărilor de China și ar putea crește nivelul de îndatorare a acestora.

În ultimul deceniu, inițiativa a generat un impuls substanțial în comerțul exterior al Chinei. Din 2013 până în 2022, volumul comerțului dintre China și țările participante a crescut la 19,1 trilioane de dolari, prezentând o rată de creștere medie anuală de 6,4%.

Investițiile bilaterale în cadrul BRI s-au ridicat la 380 de miliarde de dolari, investițiile chineze constituind 240 de miliarde de dolari din acest total.

Inițiativa a dat naștere unor mecanisme distincte de investiții și finanțare. China a înființat Fondul Drumul Mătăsii (SRF) pentru a susține proiectul, fondul derulând 22 de miliarde de dolari în 75 de proiecte, începând cu august 2023.

În plus, China a preluat conducerea în înființarea Băncii Asiatice de Investiții în Infrastructură (AIIB) pentru a extinde finanțarea internațională pentru proiectele globale de infrastructură, cu un accent deosebit pe Inițiativa *Belt and Road*. Înființată inițial în 2014 de 57 de țări conduse de China, cu un capital inițial de 100 de miliarde de dolari, numărul membrilor AIIB a crescut la 109 națiuni, încorporând 52 de țări noi în anii ce au urmat. Până în prezent, AIIB a aprobat împrumuturi în valoare de 43,6 miliarde USD pentru 227 de proiecte din sfera Inițiativei *Belt and Road*. În special, împrumuturile de dezvoltare acordate de bancă le-au depășit, în anumiți ani, pe cele acordate de Banca Mondială. Anul 2049, care marchează celebrarea centenarului Republicii Populare Chineze, a fost desemnat ca punct terminus al proiectului, făcându-l pilonul de bază al strategiei naționale a Chinei, în secolul XXI.

Inițiativa *Belt and Road* ca proiect internațional

Inițiativa Noul Drum al Mătăsii, concepută pentru a promova unitatea între națiunile din Asia Centrală, pentru a eficientiza transportul și pentru a revigora economiile regionale, reprezintă o fațetă primordială și centrală a strategiei globale de politică externă a Chinei. Înrădăcinat în imperativele geopoliticii și economiei chineze, acest proiect se întinde pe Asia, Europa, Orientul Mijlociu și Africa, China fiind epicentrul său. Inițiativa urmărește să integreze diverse fațete, inclusiv infrastructura de transport, telecomunicații și rețele energetice. Pe măsură ce trece timpul, proiectul aspiră să evolueze dincolo de simpla armonizare a legislației comerciale, cuprinzând acorduri vamale, activități comerciale regionale și parteneriate strategice.

Caracterizată ca o manifestare a paradigmei politice „câștig-câștig”, această inițiativă abordează nenumărate nevoi din China. Obiectivul său general este de a extinde investițiile financiare și industriale, de a cataliza dezvoltarea infrastructurii de transport și de a oferi oportunități de creștere, în special țărilor în curs de dezvoltare. Potrivit lui Sarvari și Szeidovitz, Inițiativa *Belt and Road* a lui Xi Jinping iese în evidență ca „elementul esențial în angajamentul global al Chinei” și oferă perspective asupra aspirațiilor Chinei în cadrul ordinii globale (Sarvari și Szeidovitz, 2016: 4). În cadrul actual al relațiilor internaționale, aceasta reflectă o fază de tranziție marcată de integrarea continuă a Chinei în procesele de globalizare. În special, restructurarea Chinei și participarea cuprinzătoare la globalizare nu sunt sinonime cu remodelarea ordinii existente pentru a se conforma preferințelor sale; mai degrabă, ele presupun includerea națiunilor în curs de dezvoltare într-un parteneriat global.

Sarvari și Szeidovitz subliniază o distincție esențială între Inițiativa *Belt and Road* a Chinei și alianțele convenționale. Potrivit savanților, inițiativa nu urmărește obiective politice directe (Sarvari și Szeidovitz, 2016: 5). În esență, inițiativa delimitează obiectivele naționale pe un front și obiectivele globale și geopolitice pe altul. În schimb, discuțiile despre dimensiunile globale și economice ale Inițiativei *Belt and Road* este comparat cu Planul Marshall. Pe 5 iunie 1947, în timpul unui discurs la Universitatea Harvard, George C. Marshall a specificat că „politicile sale nu sunt împotriva oricărei țări sau doctrine, ci împotriva foametei, sărăciei, disperării și haosului” (The Harvard Gazette, 2017). SUA au inițiat acest plan la scurt timp după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, cu scopul de a oferi ajutor financiar pentru reconstrucție națiunilor devastate de război din Europa de Vest. Potrivit lui Wang Yiwei, în timp ce Planul Marshall a exemplificat un aranjament reciproc avantajos atât pentru Europa, cât și pentru SUA, a consolidat, de asemenea, dominația sistemului Bretton Woods, condus de SUA, a deschis calea pentru formarea NATO și a contribuit la diviziunile politice. În Europa, poziționând în cele din urmă SUA drept principalul beneficiar al Planului Marshall (Yiwei, 2019: 21).

Cu toate acestea, există paralele între Inițiativa *Belt and Road* și Planul Marshall, deoarece ambele caută să internaționalizeze moneda statului sponsor și să genereze capital semnificativ, surplus de capacitate și productivitate prin investiții străine. În ciuda acestor asemănări, disparitățile fundamentale disting cele două strategii. În timp ce Planul Marshall urmărea atenuarea sărăciei în Europa, prevenirea unui nou conflict global și contracararea Uniunii Sovietice, Inițiativa *Belt and Road* urmărește să creeze un parteneriat solid cu UE, adaptându-se la ordinea globală predominantă, asigurarea de noi piețe, să integreze regiunile dezavantajate din punct de vedere economic în economia globală și să atenueze potențialele zone de conflict

În plus față de considerentele menționate mai sus, proiectul se preconizează să se desfășoare pe cinci dimensiuni primare în cadrul procesului de integrare. Aceste dimensiuni cuprind:

- a.) Politică;
- b.) Cooperarea regională între statele partenere;
- c.) Furnizarea infrastructurii esențiale și stabilirea standardelor în țările de pe traseu;
- d.) Legătura comerț-capital;
- e.) Stabilirea de legături culturale și sociale.

În plus, această inițiativă servește ca un catalizator pentru promovarea dezvoltării economice, promovarea progresului științific și promovarea interacțiunii culturale în regiunile de pe continentul eurasiatic, inclusiv Asia Centrală, Caucaz, Marea Neagră, Marea Caspică, țările mediteraneene și Europa. Cercetările indică faptul că acționează ca un motor pentru investiții integratoare, sporește productivitatea și contribuie la creșterea economică între națiuni, păstrând astfel potențialul de a atenua sărăcia.

În consecință, prin această inițiativă, China aspiră să stabilească o rețea comercială globală cuprinzătoare care să provină atât din regiunile de est, cât și din vest, extinzându-se până în Europa. În plus, prin deschiderea de noi piețe de export, China contribuie în mod activ la atenuarea provocării supra-capacității în sfera capitalului său intern. În același timp, având în vedere sectoarele industriale și economice în plină dezvoltare, China are nevoie de resurse energetice suplimentare (Kutluay și Tutar, 2019: 621). În acest context, Inițiativa *Belt and Road* este amplasată strategic pentru a facilita accesul Chinei la noi resurse energetice, în special prin implicarea în statele bogate în energie situate de-a lungul rutelor cuprinse de BRI.

Ce are de câștigat China din această inițiativă și de ce este atât de dornică?

Esteban și Zhou susțin că impulsul din spatele Inițiativei *Belt and Road* provine din considerente geo-economice. Inadecvarea infrastructurii și a dezechilibrelor de dezvoltare din regiunea eurasiatică nu numai că împiedică progresul economic regional, dar prezintă și o potențială amenințare la adresa stabilității politice în regiunile occidentale ale Chinei (Esteban și Zhou, 2018: 490). În acest context, imperativul susținerii unei creșteri economice stabile a fost proeminent pe agenda factorilor de decizie chinezi. În consecință, în noiembrie 2013, Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez și-a luat angajamentul decisiv de a promova cooperarea multilaterală, oficializând această intenție prin înființarea Centurii Economice a Drumului Mătăsii și a cadrului Drumului Mătăsii Maritim.

Vechiul Drum al Mătăsii evocă imaginile caravelor care navighează în întinderea deșertului Taklamakan, făcând o legătură între vestul Chinei și Imperiul Roman. În timp ce a servit istoric ca un canal pentru schimburi comerciale și culturale, Drumul Mătăsii a suferit o renaștere transformatoare sub președintele chinez, Xi Jinping. A evoluat într-o strategie formidabilă de politică externă, marcată de o integrare extinsă și conectivitate, care se întinde pe Asia, Europa și Africa (Bhattacharya, 2016: 309). Amploarea monumentală a acestei acțiuni, încapsulată în Inițiativa *Belt and Road*, subliniază cele mai ambițioase aspirații ale Chinei la putere din istoria sa.

În cadrul acestei inițiative, China aspiră să își asume un rol esențial ca actor politic semnificativ în relațiile internaționale. Prin politici externe proactive adoptate în conformitate cu inițiativa, China se poziționează strategic în Asia și nu numai. Aceasta înseamnă că, China urmărește viziunea sa de a emerge ca o putere globală majoră în cadrul sistemului de relații internaționale și de a modela contururile piețelor financiare globale în tandem cu talentele sale economice.

Cu toate acestea, BRI se extinde dincolo de simpla cooperare economică, având ca scop stimularea relațiilor multilaterale și realizarea unei integrări semnificative pentru a aborda provocările globale. Contextul istoric al Chinei, inovația tehnologică și financiară, abundența de personal calificat și importanța geostrategică o poziționează colectiv ca avangarda acestei inițiative globale. În esență, Inițiativa *Belt and Road* urmărește să consolideze legătura eurasiatică dintre cele mai dinamice piețe ale lumii, și anume Asia și Europa.

Prin crearea de conexiuni în Europa, Orientul Mijlociu, Balcani și continentul eurasiatic mai larg, China se străduiește să-și sporească acoperirea pe piețele regionale. În același timp, încearcă să-și atenueze surplusul de rezerve valutare, să-și diversifice sursele de energie, să lărgască rutele comerciale și să-și

transpună în mod eficient influența economică în creștere în pârgie politică.

În același timp, controlul eficient și accelerarea transportului reprezintă priorități esențiale pentru China. În acest sens, obiectivul principal al proiectului *One Belt One Road* s-a concentrat inițial pe infrastructura fizică, exemplificată prin eforturi precum construcția de conducte de petrol și gaze în Asia Centrală și înființarea de coridoare feroviare de mare viteză în Asia de Sud-Est. Obiectivul general al Inițiativei *One Belt One Road* este de a crea noi legături între Europa și Asia prin valorificarea rețelelor feroviare și revitalizarea Drumului Mătăsii. În timp ce tranziția către căile ferate poate apărea inițial ca o regresie, peisajul contemporan al lanțurilor de producție este profund influențat de structurile de proprietate din cadrul acestor lanțuri. Livrările la timp constituie o condiție prealabilă crucială pentru lanțurile de producție moderne. Zborurile cu marfă, deși asigură livrarea la timp, sunt supuse unor considerente de greutate și dimensiune, iar rentabilitatea căilor ferate reiese ca un factor decisiv (Li și Schmerer, 2017: 205).

În acest context, căile ferate transcontinentale au făcut progrese semnificative, în ultima vreme, contribuind atât la reducerea timpului, cât și a costurilor în transporturile internaționale. În special, căile ferate transcontinentale oferă o scădere substanțială a costurilor de transport în comparație cu transportul oceanic. În plus, acestea prezintă o reducere cu 40% a costurilor de transport în comparație cu transportul aerian. Un alt aspect avantajos al căilor ferate constă în capacitatea lor de a facilita transportul mărfurilor din regiunile interioare către zonele îndepărtate de mare. În consecință, Noul Drum al Mătăsii introduce noi oportunități pentru transportul diverselor mărfuri, produse intermediare și alte mărfuri.

Cu toate acestea, după cum a subliniat Cui, impulsul Chinei pentru această inițiativă se extinde dincolo de eficiența logistică pentru a cuprinde dorința de a exercita controlul asupra infrastructurii de transport și comerț la nivel mondial. Ambiția este de a stabili un sistem în care toate drumurile se intersectează la nexusul Chinei (Cui, 2018: 17).

Al doilea impuls pentru China implică cultivarea a ceea ce se numește „infrastructură soft”. Această categorie cuprinde acordurile comerciale bilaterale de durată încheiate prin pachete de ajutor (Cui, 2018: 17). În consecință, acordurile bilaterale negociate în cadrul proiectului *One Belt One Road* se manifestă în esență ca pachete de ajutor extern. Ca reciprocitate, această inițiativă urmărește să întărească puterea soft a Chinei și, în același timp, să elimine obstacolele din calea comerțului cu numeroase națiuni.

Un caz ilustrativ este Coridorul Economic China-Pakistan (CPEC), care se străduiește să abordeze provocările energetice persistente ale Pakistanului și să stabilească o rută alternativă care să conecteze Xinjiang, regiunea de vest a Chinei, de Pakistan. Această inițiativă implică o serie de proiecte energetice, căi ferate și autostrăzi, care vizează o soluție cuprinzătoare la problemele energetice ale Pakistanului (Cui, 2018: 17). Coridorul Economic China-Pakistan are avantaje considerabile pentru ambele națiuni. China va câștiga profituri pentru întreprinderile sale de construcții și hidroenergie, în timp ce Pakistanul poate accesa împrumuturi prin investiții străine, contribuind astfel la bunăstarea economică a țării și întărindu-i poziția politică internațională.

Pe scurt, de la inițierea sa în 2013, *One Belt One Road* a evoluat de la un cadru conceptual la o foaie de parcurs tangibilă și de la construcții teoretice la proiecte realizate. Vizita președintelui Xi Jinping la Duisburg, în martie 2014, a marcat stadiul incipient al conceptului *One Belt, One Road*, o expresie necunoscută pentru mulți la acea vreme, care de atunci a devenit obișnuită la nivel global, în special în discursul academic. În plus, o examinare a coridoarelor economice de pe hartă indică faptul că inițiativa a depășit limitele „one road” și „one belt”, extinzându-se pentru a cuprinde numeroase „roads” and „belts”. În același timp, proliferarea liniilor de cale ferată asemănătoare căii ferate Yuxinou se dezvoltă rapid, peste 20 de orașe chineze angajându-se în colaborări importante cu partenerii comerciali din Asia Centrală și Europa. De-a lungul traseului inițiativei există proiecte ample în desfășurare, inclusiv noi porturi maritime, aeroporturi, poduri, autostrăzi, conducte de petrol și gaze și parcuri industriale.

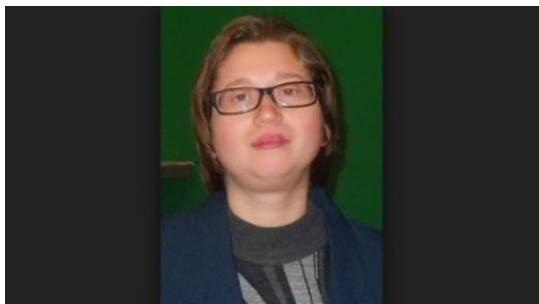
Bibliografie:

1. Bhattacharya, A. (2016). Conceptualizing the Silk Road Initiative in China's Periphery Policy, East Asia, 33, 309-328. DOI: 10.1007/s12140-016-9263-9.
2. Cui, A. (2018). Building The Belt and Road: The Overlooked Unveiling Of China's Boldest. Harvard International Review, 39(1), 16-19. DOI:10.2307/26617316.
3. Gizem Sınır- Tek kuşak tek yol projesi bağlamında çin-ab ülkeleri işbirliğinin doğu akdeniz'e etkileri.
4. Held, D. McGrew, A. Goldblatt, D. & Perraton, J. (1999). Globalization. Global Governance, 5(4), 483-496.
- Kutluay Tutar, F. & Bahsi Koçer, F.Ş. (2019). Çin'in Yeni İpek Yolu Projesi: Bir Kuşak Bir Yol, Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 5(16), 618-626.
5. Özdaşlı, E. (2015). Çin'in Yeni İpek Yolu Projesi ve Küresel Etkileri. Turkish Studies, 10(14), 579-596.
6. Ploberger, C. (2017) One Belt, One Road – China's New Grand Strategy. Journal of Chinese Economic and Business Studies, 15(3), 289-305, DOI: 10.1080/14765284.2017.1346922.
7. Sárvári, B. & Szeidovitz, A. (2016). The Political Economics of the New Silk Road. Baltic Journal of European Studies, 6.
8. Yiwei, W. (2019). Çin'in Kazan-Kazan Projesi Çağdaş İpek Yolu Bir Kuşak Bir Yol. İstanbul: Canut Yayınevi.
9. The Harvard Gazette.
10. Zhou, W. & Esteban, M. (2018) Beyond Balancing: China's Approach Towards the Belt and Road Initiative. Journal of Contemporary China, 27(112), 487501, DOI: 10.1080/10670564.2018.1433476.
11. Li, Y. & Schmerer, H.J. (2017) Trade and the New Silk Road: Opportunities, Challenges and Solutions, Journal of Chinese Economic and Business Studies, 15(3), 205-213, DOI: 10.1080/14765284.2017.1347473.

Biografiile autorilor

Mona AGRIGOROAIEI

Născută la 8 august 1984, la Iași. A absolvit Științe Politice - Bachelor și Master Marketing politic și comunicare la Universitatea „Al.Ioan Cuza” din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master „Security and Diplomacy” la SNSPA, București. A urmat un internship la „Centrul pentru prevenirea conflictelor și Early Warning” pe durata studiilor la SNSPA. Este specializată în cercetarea academică și explorarea temelor din domeniul politici și securității Balcanilor de Vest, publicând mai multe analize în presa din această zonă în diverse gazete din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. Totodată a publicat două cărți cu poezii în limba albaneză la Pristina, Kosovo în 2014 și 2022.

Andreea-Cristina STANCA

Licențiată în relații internaționale și studii europene la Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București cu lucrarea de diplomă „Specificitatea armatei israeliene: particularități și influența în politică”. A participat la un Program masteral de Diplomatie și Negocieri la Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Participare la proiectul YOUTHPASS The Youth Creative Academy, la Cabris, în Franța, care a avut ca scop identificarea și aplicarea unor metode creative de învățare și exprimare care să contribuie în dezvoltarea abilităților tinerilor în timpurile în care digitalizarea și globalizarea devin din ce în ce mai prezente. A participat la Școala de vară și cursuri le module ale Centrul de Studii Israeliene „Theodor Herzl”.

Dr. Marcello IANNARELLI (Italia)

Este fondatorul și editorul WGI.WORLD (World Geostrategic Insights), o platformă dedicată analizei problemelor geopolitice globale,, director și reprezentant legal al Eurasia Interaction d.o.o.

Anterior a deținut funcții în consiliul de administrație și în comitetele de conducere ale organizațiilor transnaționale cu sediul la Bruxelles și are mulți ani de experiență în coordonarea unor proiecte internaționale.

Deține o diplomă de licență în Științe Politice de la Universitatea La Sapienza, din Roma, și un master postuniversitar în Relații internaționale și politici ale Uniunii Europene.

Jean-Louis TERTIAN (Franța)

Lucrează în Ministerul francez al Economiei și Finanțelor. El este inspector de stat de la sfârșitul anului 2015 și anterior a fost Director în domeniul Competitive Intelligence, direcție la care s-a alăturat în 2007. A lucrat cu Comisia Europeană între 2003 și 2007 în calitate de Policy Officer în domeniul Politicii Concurenței. Înainte de aceasta, a fost consilier principal în cadrul Autorității de Reglementare a Telecomunicațiilor și Poștelor din Franța, între 1998 și 2003. În acel timp, a prezidat un grup de lucru pe economie ale interconectării în cadrul Conferinței Europene pentru Poștă și Telecomunicații. El este, de asemenea, colonel de rezervă în Forțele Aeriene Franceze și vicepreședinte al Consiliului de Administrație al Clubului Exportatorilor Francezi.

Deține o diplomă de inginer și un master în administrație publică de la Ecole Nationale Supérieure des Postes et Télécommunications.

A publicat mai multe cărți: „L'intelligence économique: un état d'esprit”, Editions du Palio, 2021, „La souveraineté stratégique: une question de tempo”, Editions du Palio, 2023 (tradus în engleză „Suveranitatea strategică: o problemă de tempo”) Co-autor al: „Le livre blanc de l'export, Club des exportateurs de France”, „2018 La diplomatie économique: Plus que jamais nécessaire!”, Editions Gingko, 2023.

Mehmet Berat SUMEROGLU (Turcia)

Președinte al Supreme Council of European Business, Mehmet Berat Sümeroğlu este președintele companiei MBS Holding, un conglomerat cu interese în construcții, minerit și energie. Sub conducerea sa, MBS Holding a devenit una dintre cele mai de succes și respectate afaceri din Turcia. MBS Holding activează atât în Turcia, dar în special în Germania. Mehmet Berat Sümeroğlu este un lider vizionar cu un istoric de succes dovedit. Are o înțelegere profundă a afacerilor turcești.

Dr. Mohammad AL-MOKDAD (Liban)

Doctorat în Geopolitică (2021 - Prezent) PSG IKI - Franța, Doctorat în Relații Internaționale și Diplomatie CEDS - Franța, (2021 – Prezent), Master în Politici Sociale (2019 - 2021), Universitatea Libaneză Studii Strategice și Diplomatice, (2017 - 2019), Studii Militare, la Colegiul Militar. Cunoaște limba arabă, engleză, franceză și italiană. Este absolvent al numeroase cursuri militare, de diplomatie, ordine publică și securitate în Liban și în străinătate.

Dr.ing. Stelian TEODORESCU

Este inginer de aviație și pe timpul studiilor doctorale a fost admis în cadrul Proiectului SmartSPODAS - „Rețea transnațională de management integrat al cercetării doctorale și postdoctorale inteligente în domeniile „Științe militare”, „Securitate și informații” și „Ordine publică și siguranță națională” – Program de formare continuă a cercetătorilor de elită – „SmartSPODAS”, în acest context participând la diverse activități de cercetare, printre acestea fiind și cele organizate de CRISMART în Suedia. Pe parcursul primei părți a carierei a îndeplinit diverse funcții de execuție și conducere în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în cea de a doua parte a carierei a îndeplinit funcții de execuție și de conducere în cadrul Ministerului Apărării Naționale. A participat la diverse activități de cooperare la nivel național și internațional, dobândind experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul universitar (studii de licență și postuniversitare).

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ
PENTRU A ACCESA:
pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for
European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

School of Security
& Global Studies

Ifimes